

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ

Ročník 3 / číslo 2

únor 2014

30,- Kč / 1,50 €

nebo výhodné předplatné

HORY – ZÁPAD

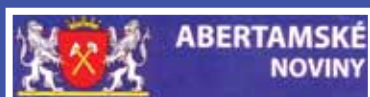
Z obsahu:

***Biatlon v Krušných horách**
Čtěte na str. 4*

***Jáchymovské továrny**
Čtěte na str. 10*

Čtěte na str. 27

**O co méně sněhu,
o to více námrazy**

Únorové zamyšlení

Letošní rozmarná zima zatím pokračuje ve svém představení a vrásky provozovatelů lyžařských zařízení a dalších podnikatelských subjektů závislých na turistickém ruchu v regionu nemůže rozehnat ani nadšení skalních vyznavačů zimních sportů. A tak i tipy na výlet, které předkládáme, lze s trochou odvahy místo na lyžích absolovovat bez problému autem nebo pěšky. Ale Krušné hory jsou krušné a s jistotou můžeme tvrdit, že to není určité poprvé a ani naposled. Prostě příroda je příroda a počasí počasí.

V našem časopisu se zatím snažíme různým rozmarům pokud možno vyhýbat. Abychom ale neustrnuli na jednom místě, pokoušíme se vedle zavedeného přicházet i s něčím novým. Proto připravujeme téma „Hory a lidé“, jímž chceme představovat zajímavé osudy staro- i novousedlíků z našeho regionu bez komentářů a hodnocení. Starousedlictví vychází z dlouhodobé tradice věků s návazností na současnost a závisí na velikosti komunity potřebné k jeho zachování. Novousedlictví žije současností s postupným objevováním a poznáváním kořenů místa svého žití. Teprve vstřebáváním všech souvislostí s potřebnou dávkou pokory k nim se může stát novousedlíkem starousedlíkem a vytvářet tradici novou. Pro pochopení pohnutých událostí, kterými naše oblast a společnost v průběhu minulého století prošla,

má pestrá mozaika různých osudů tu nejvíce vypovídající hodnotu, než tato přímá lidská paměť upadne v zapomnění a zůstanou jen informace renomovaných autorů. Rádi proto uvítáme i každý váš příspěvek, který pomůže k poznání, a tím i vzájemnému obohacení nás všech.

Většina z nás starších si vědomě či nevědomě nese svůj ranec minulosti na bedrech pořád, čas-

to se rozhoduje pod jeho vahou a s jeho vypořádáním má problém. Ještěže mladým, prozatím ničím nezatíženým lidem nejsou minulost a jednání předků lhostejné. A proto k našemu úvodnímu slovu připojujeme příspěvek studentky ostrovskeho gymnázia Elišky Vágnerové.

Vaše redakční rada

Stydí se za Tebe. Tvé dítě se stydí

Stydí se za Tebe. Tvé dítě se stydí.

Proč?

Vždyť jsi nikomu neškodil, na nikoho nepráskal, nic neudělal.

Hle, tady je odpověď: Nic jsi neudělal.

Proč?

Nemohl jsi – tiskl jsi se ke mně.

Tiskl, protože lidé, celá ta šedá proplouvající masa kolem Tebe, se tiskla také.

Proč?

Protože masa si vybrala lež.

Protože se nesápala po správném, ale po snadném.

Protože místo odvahy si vzala mě.

Řekni, proč jsi patřil k ní?

Abys nepřišel o místo,

léto v Jugoslávii, nového žigulíka a barevnou televizi?

Ale proto Ti já teď ležím na prsou!

Já – jako tiha svědomí.

Já – Tvá zbabělost.

A tvé dítě to vidí. Tvé dítě se stydí. Stydí se za Tebe.

Eliška Vágnerová

studentka sexty Gymnázia Ostrov

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Duchovní sloupek: Vlast, vlastenectví... <i>Geistliches: Heimat, Heimatliebe...</i>	3
Téma: Biatlon <i>Thema: Biathlon</i>	4
Sport: Přechod Krušných hor – 45. ročník <i>Sport: Mit den Skiern übers Erzgebirge – 45. Jahrgang</i>	7
Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu <i>Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur- und Sportveranstaltungen in der Region</i>	8
Aktuality: Žádost o zápis Krušnohoří na Seznam UNESCO je už v Paříži <i>Aktualität: Der Antrag um Eintragung der Kulturlandschaft Erzgebirge auf die Welterbeliste ist schon in Paris</i>	9
Historie: Jáchymovské továrny <i>Geschichte: Joachimsthaler Fabriken</i>	10
Rozhovor: S Bertou Růžickovou, cisteristkou z Nejdku <i>Gespräch: Mit Berta Růžickova, der Zitterspielerin aus Neudek</i>	13

Historie: Krušné hory v zrcadle dobového tisku (dokončení) <i>Geschichte: Erzgebirge im Spiegel der Zeitschriften (Abschluss)</i>	16
Sport: Sportovní spolky v Krušných horách <i>Sport: Sportvereine im Erzgebirge</i>	18
Tip na výlet: Krušnohorská lyžařská magistrála – 2. část <i>Ausflugstipp: Die Erzgebirgsskimagistrale – 2. Teil</i>	20
Historie: Jelení – zmizelá obec na hřebeni <i>Geschichte: Hirschenstand – die verschwundene Gemeinde am Erzgebirgskamm</i>	22
Recept měsíce: Koufíci dívka z Tannenbergu <i>Rezept des Monats: Raacher Maad vu Tannenberg</i>	26
Abertamské noviny: Akce v Abertamech v roce 2014 <i>Aberthamer Zeitung: Veranstaltungen in Abertham im Jahr 2014</i>	27
Vážně nevážně: Zlý sen pacienta jáchymovských lázní <i>Ernsthaft unernsthaft: Albtraum eines Patienten der Kurstadt Joachimsthal</i>	28

**Ročník 3 / číslo 2
ÚNOR 2014**

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUSNOHORSKÝ
LUFT, o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík
Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0000 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/1 ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6 ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6 ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6 ks

Inzerce cena podle velikosti
a opakování tisku po dohodě
s vydavatelem 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová,
Michal Urban, Pavel Andrš,
Karel Picura, Ulrich Möckel,
Eva Skalníková, Václav Kupilík,
Petr Mikšíček, Hanuš Hron

Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní programy
Eva Hejtmánková
E-mail: hejtmankova.eva@seznam.cz

Distributoři
Potůčky – Lenka Štrauchová
Horní Blatná – Eva Chlumská; U Gity
Pernink – U Patrika, Květinářství
Pernink – benzinová pumpa
Abertamy – Lenka Löfflerová; U Březiny
Abertamy – Maso Zacharda
Boží Dar – Jitka Peřina; Konzum Čáda
Pstruží – Anna Heranová
Merklin – Hedvika Roznerová
Nové Hamry – hotel Schwarz, Infocentrum
Vysoká Pec – Iva Hüttnerová
Nejdek – Alena Veselá, lékárna
Nejdek – Trafika, Hotel Anna
Tisová – Kukačka
Myslivci aj. – Ivana Pečimúthová
Lesná – Mgr. Dana Waldsteinová
K. Vary, Krymská-cestovka – Z.Štréblová
K. Vary, Krajská knihovna – infocentrum
Ostrov, Dům kultury – Infocentrum
Další distributoři jsou vítáni!

Prodej – Infocentra v obcích
Náklad 850 kusů

Uzávěrka příspěvků do příštího vydání měsíčníku je 5. 3. 2014.

Vlast, vlastenectví...

Vlast, vlastenectví, existují dnes ještě? Žijeme ve sjednocené Evropě, překračujeme hranice, aniž bychom si jich vůbec všimli, někteří hovoří několika jazyky. Můžeme žít a pracovat, kde chceme. Někdy dokonce musíme, abychom přežili. Takže můžeme vlastně být „doma“ kdekoli. Ale mezi „domovem“ a „vlastí“ je rozdíl.

Za „vlast“ považujeme místo, kde jsme se narodili, chodili do školy, vyrůstali, uzavírali přátelství, ženili se, měli děti, pracovali a stárli. Vše se dříve odehrávalo na stejném místě. A když člověk někdy musel do ciziny, necítil se tam dobře a rád se zase vracel domů.

V nedávné minulosti muselo mnoho lidí kvůli následkům války opustit svou vlast a dnes musí být mnoho lidí flexibilní kvůli pracovním povinnostem.

Jsou již pouze někde „doma“, nebo jsou ještě spjatí s nějakou vlastí?

Na tuto otázku neexistuje obecná odpověď. Jako příklad chci uvést svou vlastní minulost. Narodil jsem se v prosinci 1942 v Aberthamech a v červenci 1946 jsem byl společně s celou rodinou vykázan do Německa. Vědomě jsem tedy

Abertamy nezažil. Po odsunu jsme se v Bavorsku dostali do různých míst, kde jsem chodil do školy a studoval na gymnáziu. To byla všechno jen „přechodná bydliště“, nikoliv vlast. Již 43 let žiji v Augsburgu, jsem ženatý, mám syna, dceru a vnučku. Mám zde svou rodinu, okruh známých, své spolky, své známé okolí. Cítím se zde dobře, Augsburg je má vlast a pociťuji vlastenectví k Německu a zvláště k Bavorsku.

V roce 1966 jsem se poprvé po odsunu dostal do Abertam. Byl jsem šokovaný tím, co mi moji rodiče líčili jako „naši vlast“, a rád jsem se zase vrátil „domů“ do Bavorska. To se nyní ve stáří změnilo. Od roku 2005 jezdím do Abertam každý rok několikrát. Pokaždé mě přepadne zvláštní pocit: nikdy jsem je jako vlast nezažil, ale narodil jsem se tu a byl jsem zde pokřtěn. Krušné hory byly podle rodinného rodokmenu vlastní mých předků od roku 1520. „Vlast“ to pro mě není, ale i přesto je ve mně vlastenectví k Abertamům. Proč bych se jinak angažoval v „Gruppe Abertham“ pro zachování aberthamského kostela a dalších německých památek, v Augsburgu vedl „Vlasteneckou skupinu“ (Heimat-

Josef Grimm

gruppe) „Glück auf“ a její Vlastivědné muzeum města a okresu Nejedek (Heimatismuseum der Stadt- und Landkreis Neudek) a uzavíral

přátelství s mnohými dnešními obyvateli Krušných hor?

Josef Grimm
překlad Karel Picura

Heimat, Heimatliebe...

Heimat, Heimatliebe, gibt es das heute noch? Wir leben im vereinten Europa, wir überqueren Grenzen, ohne dass wir sie überhaupt bemerken, manche sprechen mehrere Sprachen. Wir können leben und arbeiten, wo wir wollen. Manchmal müssen wir das auch, um zu überleben. Also können wir doch überall „zu Hause“ sein. Aber zwischen „zu Hause“ und „Heimat“ besteht ein Unterschied.

Als „Heimat“ gilt der Ort, an dem man geboren wurde, in dem man zur Schule ging, aufwuchs, Freundschaften schloss, heiratete, Kinder bekam, seinen Beruf ausübte und alt wurde. Alles spielte sich früher am selben Ort ab. Und wenn man einmal in die Fremde musste, dann fühlte man

sich dort nicht wohl und fuhr gerne wieder heim.

In der jüngsten Vergangenheit mussten viele durch Kriegsfolgen ihre Heimat verlassen und heutzutage müssen viele aus beruflicher Notwendigkeit flexibel sein.

Sind sie nur noch irgendwo „zu Hause“ oder hängen sie noch an einer Heimat?

Das kann man nicht allgemein beantworten. Ich will meine eigene Vergangenheit als Beispiel anführen. Im Dezember 1942 wurde ich in Abertham geboren und im Juli 1946 wurde ich zusammen mit meiner Familie nach Deutschland ausgewiesen. Ich habe also Abertham nicht bewusst erlebt. In Bayern kamen wir nach der Vertreibung in verschiedene Orte, an denen ich in die Schule ging,

ans Gymnasium kam und studierte. Das waren alles nur „Durchgangsorte“, aber keine Heimat. Seit nunmehr 43 Jahren lebe ich in Augsburg, bin hier verheiratet, habe einen Sohn und eine Tochter und eine Enkelin. Ich habe hier meine Familie, meinen Bekanntenkreis, meine Vereine, meine bekannte Umgebung. Ich fühle mich hier wohl, Augsburg ist meine Heimat und ich verspüre eine Heimatliebe zu Deutschland und insbesondere zu Bayern.

Im Jahr 1966 kam ich zum ersten Mal nach der Vertreibung nach Abertham. Ich war entsetzt, über das, was mir meine Eltern als „unsere Heimat“ geschildert hatten und kehrte gerne wieder nach Bayern „heim“. Das hat sich jetzt im Alter geändert. Seit 2005 fahre

ich jedes Jahr mehrfach nach Abertham. Jedes Mal überkommt mich ein besonderes Gefühl: Ich habe es nie als Heimat erlebt, aber ich bin hier geboren und wurde hier getauft. Das Erzgebirge war die im Stammbuch nachgewiesene Heimat meiner Vorfahren seit 1520. „Heimat“ ist es für mich nicht, aber in mir steckt dennoch eine Heimatliebe zu Abertham. Warum sollte ich mich sonst in der „Gruppe Abertham“ für den Erhalt der Aberthamer Kirche und anderer deutscher Andenken engagieren und in Augsburg die Heimatgruppe „Glück auf“ und ihr Heimatmuseum Stadt und Landkreis Neudek leiten und Freundschaften mit manchen heutigen Bewohnern des Erzgebirges schließen?

Josef Grimm

Biatlon

Ve chvíli, kdy držíte v rukou únorové číslo Luftu, jsou ZOH v Soči již v plném proudu. Jednou z disciplín, v nichž se potvrdila naděje na medaili pro české barvy, je biatlon: hned první den vybojoval Jaroslav Soukup bronz ve sprintu na 10 km, a získal tak pro český biatlon první olympijskou medaili v historii. O tom, že jde o velice zajímavou a atraktivní podívanou, svědčí stále rostoucí divácký zájem, návštěvnost se blíží oblíbeným kolektivním sportům. Nebude proto od věci podívat se na to, jak toto relativně mladé sportovní odvětví vůbec vzniklo a jakou stopu zanechalo u nás v Krušných horách.

(red)

Počátky a historie biatlonu

Vznik biatlonu a jeho další vývoj je úzce spjat s praktickými životními potřebami lidské společnosti. Jeho prapočátky je nutné hledat v lovectví a vojenství. Právě pro tyto činnosti je typická střelba v průběhu fyzického zatížení vyplývajícího z pohybové aktivity.

Za oficiální vznik biatlonu je považován rok 1958, kdy se v rakouském Saalfeldenu uskutečnilo první mistrovství světa. Jeho samotný vznik nepřímo navazoval na dřívější závod vojenských lyžařských hlídek, který se konal již od počátku dvacátého století a byl také od prvních ZOH až do roku 1948 jejich součástí, byť neoficiální. Od roku 1960 se stal biatlon oficiální součástí programu ZOH ve Squaw Valley.

Původní disciplínou byl vytrvalostní závod na 20 km se čtyřmi střeleckými položkami. Používala se velkorážná puška a střelba se na čtyři rozdílné vzdálenos-

ti – 250, 200, 150 a 100 m, a to na prvé tři vzdálenosti z polohy vleže a na závěrečnou vestoje, vždy na rozdílně velké terče. Každý nepřesný výstřel z celkového počtu 20 ran byl penalizován přírazkou dvě minuty.

Prvním významným mezníkem ve vývoji biatlonu se stal rok 1965, kdy byla zavedena druhá disciplína (závod štafet) a začíná vznikat samostatné sportovní odvětví. Současně dochází k výrazné úpravě pravidel: sjednocuje se vzdálenost střelby na 150 m, velikost terčů a zrovnoprávňují se počty střeleckých položek. O dva roky později pak byla zavedena samostatná kategorie juniorů. Byl to první průlom do zatím jediné homogenní kategorie mužů.

V roce 1974 byla zavedena třetí disciplína biatlonu – rychlostní závod. Z hlediska dalšího vývoje má mimořádný význam rok 1976, kdy bylo přijato zásadní rozhodnutí o změně kalibru zbraně a velko-

Soči, 8. února 2014: Jaroslav Soukup se raduje z první olympijské medaile pro český tým (foto Roman Vondrouš, ČTK)

Hromadný start

rážnou pušku nahrazuje malorážka. Premiéru měla tato změna při světovém šampionátu v roce 1978. Současně dochází k diferenciaci penalizace za neúspěšnou střelbu – přírazka může činit jednu, nebo dvě minuty. V tomto roce se rovněž zrodila dlouhodobá soutěž – Světový pohár. A rok 1978 znamená ještě jeden mezník – poprvé byl při závodech použit mechanický kovový terč.

Až do roku 1984 byl biatlon doménou mužů. V tomto roce se v Chamonix uskutečnil první světový šampionát společné kategorie žen, juniorky si musely počkat až do roku 1989. V témže roce měla svoji premiéru již čtvrtá disciplína – závod družstev, která se však v současnosti již neuplatňuje. V pořadí pátou soutěží je od roku 1997 stíhací závod. O rok později vzniká další, již šestá disciplína – závod s hromadným startem.

Nejmladším je závod v supersprintu, který je uveden v pra-

vidlech od roku 2004, ale na svou premiéru formou světového šampionátu zatím ještě čeká.

Vedle klasické formy, představované během na lyžích a střelbou z malorážky, je biatlon prováděn a uplatňován v mnoha dalších podobách.

Zastřešující světovou organizací byla od jeho vzniku UIPMB – Mezinárodní unie moderního pětiboje a biatlonu, a to až do roku 1993. V tomto roce biatlon vystoupil z UIPMB a vytvořil samostatnou organizaci – Mezinárodní unii biatlonu IBU, která má v současnosti 67 členských národních svazů a své sídlo v rakouském Salzburgu.

Československý a v současné době český biatlon sehrává ve světovém vývoji biatlonu významnou úlohu. Mezi nejvýznamnější patří jeho podíl na zavedení malorážného biatlonu, neboť ten se v našich podmínkách prováděl již od poloviny šedesátých let, kdy

Na střelnici

Gabriela Soukalová

Biatlon v Krušných horách

Boží Dar, Jáchymov, Měděnec, Abertamy, Vejprty – to jsou místa, kde v Krušných horách začínal malorážný biatlon v rámci masově branných soutěží (Sokolovský závod branné zdatnosti – SZBZ). Boží Dar se stal prostorem, kam se na přelomu 60. a 70. let pravidelně v prosinci sjížděli příznivci malorážného biatlonu na vánoční závody. Okolí Božídarského Špičáku, perfektně upravené tratě, dobře připravená střelnice a zázemí závodu, to byl výsledek práce party vedené rodinou Žahourků s desítkami dalších spolupracovníků z Jáchymova, Ostrova i Karlových Varů.

Současně byly objeveny další prostory, mimo jiné i areál dolu Eduard u Jáchymova. Ten byl využíván Tréninkovým střediskem mládeže (TSM) a Středis-

kem vrcholového sportu mládeže (SVSM) pod vedením Jana Fencla a trenéra Michala Žahourka. Bratři Fenclové a Jirka Svoboda z Karlových Varů, řečený Hanč, se podíleli na výběru a přípravě tratí. Metodík SVSM Sváťa Fencel se zase podepsal pod vybudování objektu střediska na Eduardu a zajištění asfaltové dráhy.

Sezóna 1976/1977 byla zahájena v areálu na nově upravených tratích a nové střelnici okresním přeborem malorážního biatlonu (SZBZ), na který navázal krajský přebor Západomožského kraje a celostátní kontrolní závod. Stovky hodin při úpravě tratí, střelnice, budovy šaten a zázemí pro rozhodčí tak byly zhodnoceny prvními závody v prostoru, kde jsme všichni v budoucnu očekávali „Biatlonový

Střelnice pod Špičákem (1973)

se stal obsahem tehdy tradičních branných závodů – Dukelského a Sokolovského závodu branné zdatnosti. Při světovém přechodu na malorážku byla naše pravidla převzata jako mezinárodní. Avantgardní úlohu sehrál československý biatlon i při prosazování žen do tohoto sportovního odvětví.

Zastřešující organizaci v České republice je Český svaz biatlonu (ČSB). V současné době má okolo 1 700 aktivních členů, kteří jsou sdruženi v necelé sedmdesátce klubů. Svaz je členem IBU, Sdružení sportovních svazů ČR a Českého olympijského výboru.

Eva Skalníková

s využitím <http://www.biatlon.cz/cz/cesky-svaz-biatlonu/historie>

foto: Václav Mudra

(z mistrovství světa v Novém Městě na Moravě v roce 2013)

Střelnice Eduard v době Světového poháru v roce 1979

ráj“. Na zajištění a organizaci závodů se vedle biatlonistů podílela celá řada rozhodčích z biatlonových a střeleckých klubů Karlovy Vary, Jáchymov, Ostrov, Abertamy, Hroznětín a karlovarských potápěčů. Při úpravě tratí pomáhali žáci lesnického učiliště Abertamy.

Hned první sezóna ukázala krásu prostoru, náročnost tratí a možnosti dalšího využití i pro závody vyšší úrovně, tedy závody mezinárodní. Proto jsme pro další rok požádali mezinárodní federaci o účast zástupce technické komise pro posouzení úrovně areálu. V tomto roce proběhl také přebor České republiky, mistrovství ČSSR a mezinárodní závod kategorie juniorů. Na základě posouzení technické úrovně byl na rok 1979 zařazen do sportovního kalendáře úvodní

závod Světového poháru v biatlonu v areálu Eduard – Jáchymov – Karlovy Vary – ČSSR.

Československo se tak stalo druhým státem východního bloku, kde se konal úvodní závod Světového poháru v biatlonu (první proběhl roku 1978 v Murmansk v SSSR). V porovnání s dnešní záplavou sněhových děl jsme tenkrát měli k dispozici jednu hadici s vrtulkou, na úpravu tratí dva sněhové skútry Buran a v konečné fázi ratrak z Božího Daru. Nepřálo nám ani počasí. Teplotní skok z plus osmi na minus dvacet stupňů Celsia ze Silvestra 1978 na Nový rok 1979 přinesl sice mráz, ale málo sněhu. Smetali jsme sníh, setřásali ho ze stromů a v plachtách nosili na stopy. Při kontrole k nám přišel člen organizačního výboru pan Hlušek

Michal Žahourek

se slovy: „Nechte toho, ve středu v 10 hodin začne padat.“ Málem jsme ho vyprovodili s lopatami

v rukách, ale ve finále se spletl pouze o půl hodiny. Napadlo půl metru a závod byl zachráněn. V návaznosti na celkově kladné hodnocení akce následoval příslib dalšího závodu Světového poháru na rok 1981.

S tímto závodem byla spojena další světová premiéra. Na základě žádosti Českého svazu biatlonu byly závody Světového poháru rozšířeny o kategorie žen a juniorů. Dosud to byly pouze kategorie mužů a juniorů. Po těchto úžasných začátcích se v areálu každoročně konaly závody na úrovni okresu, kraje, republiky a v roce 1997 a 2002 i závody Evropského poháru. Závody Českého poháru probíhají v areálu dodnes.

Náš sen o biatlonovém ráji se ale neuskutečnil a je to velká škoda. Areál byl ceněn hlavně dostupností v rámci západní Evropy, blízkostí

měst, jako jsou Boží Dar, Jáchymov, Ostrov a Karlovy Vary, a vůbec krásou přírody severozápadního Krušnohoří.

Přes poměrně krátkou dobu trvání své největší slávy se může krušnohorský biatlon pochlubit i sportovními výsledky. Ať to byli sourozenci Fenclovi (Jan, účastník prvního závodu biatlonu v Čechách v roce 1961, Svatopluk, závodník a později trenér na čtyřech olympijských hrách, a Šárka, reprezentantka ČSSR), Michal Žahourek, Egon Hofman ve velkorážném nebo Eva Burešová (provdaná Háková) spolu s Ivetou Knížkovou (členky zlaté štafety na MS v bulharském Borovci), Jana Pašková, Maruška a Jitka Žahourkové, Eva Hejtmánková, Jitka Stará (závodnice a trenérka mládeže), Petr Hanousek, Marian Panak, Jaroslav Pinc, Ctirad Fencel, Miroslav

Petrásek (dnes reprezentační trenér lyžařů klasiků), Václav Rybák a Broněk Grulich v malorážném biatlonu. Ano, mistři republiky, členové státní reprezentace, ale současně také reprezentanti oblasti Krušnohoří.

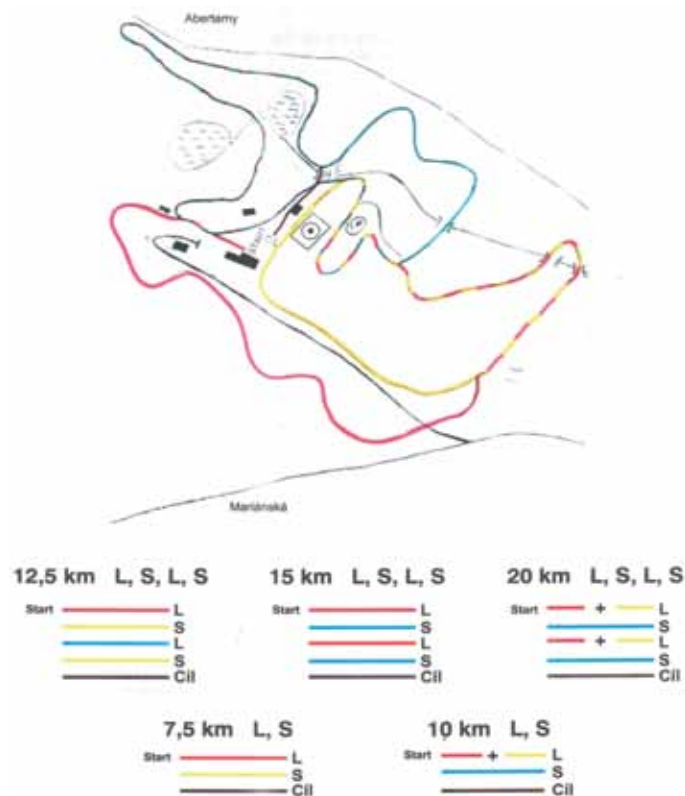
Všechny tyto sportovní úspěchy i hezké divácké zážitky by nemohly být bez obětavosti desítek organizátorů, rozhodčích a pomocníků, jež nejde ani vyjmenovat, ovšem je potřeba jim aspoň touto cestou poděkovat. Asi je velká škoda, že tak blízko vedle sebe vyrostly dva lyžařské areály (Eduard a Jahodová louka), a nikoliv jeden velký, společný, jako je tomu na Vysočině v Novém Městě na Moravě.

Ale člověk miní... A tak snad jenom zbývá doufat, že areál Eduard ještě nějaký rok vydrží.

Jan Šmolcnpop

foto: archiv Michala Žahourka

Areál na Eduardu včera a dnes

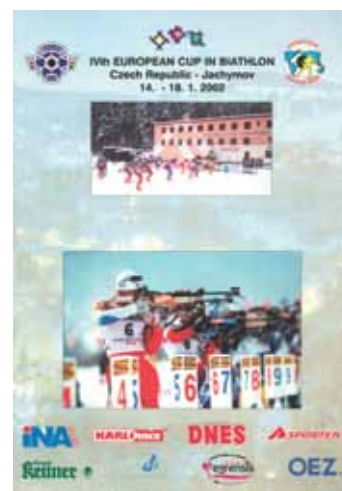
Plán tratí v biatlonovém areálu Jáchymov

V roce 1986 bylo na Eduardu Tréninkové středisko mládeže (dorst), Středisko vrcholového sportu (dospělí) a sportovalo zde asi třicet

žáků pod vedením rodičů. Klub TJ Jáchymov měl v té době více než sto členů a patřil mezi největší v Československu.

S rozdělením republiky skončila činnost Federálního svazu biatlonu a vyschl tok financí. V silách samotného klubu nebylo platit profesionální trenéry a další osoby, a tak TSM a SVS v Jáchymově skončily. Další roky už probíhaly na ryze amatérské úrovni. S dětmi a dorostem jsme však pracovali dál a dosáhli celé řady úspěchů (mistry republiky v žákovských a dorosteneckých kategoriích se stali Václav Rybák, Radek Eliáš, Ruda Kreuzinger, Jana Pašková, Jan Brichta, Broněk a Radek Grulichovi a celá řada dalších). Pořádali jsme každoročně několik soutěží v biatlonu a v letním biatlonu krajské i republikové úrovni. Vrcholem mé dobrovolnické éry na Eduardu bylo uspořádání dvou závodů Evropského poháru v roce 1997 a 2002.

Soutěž se zúčastnilo na 200 závodníků z asi 15 zemí Evropy, USA a Kanady. Myslím si, že závody byly velmi vydařené. Svět však kráčet jinou cestou, přednost před celkovou rekonstrukcí místního areálu dostalo vybudování nového stánku v Novém Městě na Moravě. Roky přibývaly, děti odrůstaly, a protože se v zásadě neobjevoval nikdo nový, kdo by

Evropský pohár 2002

převzal štafetu po trenérech, jako byli Jaroslav Kučera, Jan Kadečka a další, místní klub z hlediska sportovní činnosti pomalu skončil. Dnes se v areálu z nostalgie pohybuje několik členů místního klubu a pro své tréninkové účely jej využívá biatlonový klub Rover Praha. Pořádáme tak jeden závod Českého poháru a pár závodů pro jiné subjekty. Doby, kdy byl areál každodenně využíván, jsou už bohužel pryč.

Bronislav Grulich

foto: archiv Jana Šmolcnpopa

Přechod Krušných hor – 45. ročník

Štěpán Nováček, Michal Maglia a Michal Bureš – pěší sekce přechodu v akci

Také letos, ve dnech 17. až 20. ledna, se i přes nepříznivé, nezimní počasí uskutečnil v nepřetržité řadě již pětáctý jubilejní přechod Krušných hor. Na start v Kraslicích se ve dvou dnech, v pátek a sobotu, postavilo ze sto čtyř přihlášených 93 příznivců Krušných hor ve čtyřech skupinách, z toho skoro polovina vyzbrojená lyžařskou výbavou.

Mezi účastníky byla i jedenáctičlenná skupina sousedů z Německa. Lyžníci kličkovali po sněhových ostrůvcích pomalu až k Měděnci a zbytek trasy do údolí Petra Bezruče k Chomutovu absolvovali se svým nádobíčkem v rukách. Přesto se všichni těší na příští, šestačtyřicátý ročník a věří, že milosrdná zima jim letošní útrapy vynahradí. Na závěr nesmí chybět ani poděkování firmě Sokolovská uhelná a tradičnímu patronu, městu Kraslice.

Jiří Kupilík
foto Michal Maglia

Martin Sobota na konečné

Zimní olympiáda dětí a mládeže

Reprezentanti z Krušných hor

Od 19. do 24. ledna se na Vysočině konala VI. zimní olympiáda dětí a mládeže (ZODM). Zahajovací ceremoniál proběhl v Havlíčkově Brodě na zimním stadionu Kotlina, kde se představili účastníci z celého Česka. Oficiální zahájení ZODM doprovázela světelná a laserová show. Zapálení olympijského ohně a skvělá atmosféra velké sportovní akce byly pro mladé sportovce velkým zážitkem.

Závody v běžeckém lyžování, biatlonu a lyžařském orientačním běhu probíhaly v Novém Městě na Moravě. Naši mladí sportovci z LK Slovan Karlovy Vary Adam Picura, David Klein, Karolína Pavlasová, Patricie Kleinová, Kryštof Zatloukal a Vašek Bešta se postavili na start hned v pondělí 20. ledna. První závod byl intervalový, běželo se volně. V úterý se pokračovalo klasickou technikou. Ve čtvrtek byly na programu štafety žáků a žákyň na třikrát 2 km klasicky.

O tom, že naši reprezentanti neklamali, se můžete přesvědčit na stránkách www.lkslovan.cz. Hry uzavřel 23. ledna závěrečný ceremoniál ve Žďáru nad Sázavou, při němž olympijský oheň oficiálně uhasnul.

Martin Niewiak

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

- 15. 2. - 8. Nejdecký ples (KD Nejdek; 18:30)
- 22. 2. - Hroznětínský ples (DK Sadov; 20:00)
- 22. 2. - Moto bál (DK Hájek; 18:00)
- 22. 2. - Maškarní karneval (Kavárna a penzion Evík, Nejdek; 16:00)
- 22. 2. - Bleší trhy (Zenkerova vila, Abertamy; 8:00–10:00)
- 01. 3. - 4. reprezentační ples KC Krušnohorka (KC Krušnohorka, Pernink; 19:30)
- 4. 3. - Masopustní karneval (Sál DK Ostrov; 16:00)
- 8. 3. - Dětský maškarní ples (hotel Modrá hvězda, Horní Blatná; 16:00)

Reprezentační ples v KC Krušnohorka (2013)

Koncerty, divadla

- 15. 2. - Support Lesbiens + T4 (Lidový dům Karlovy Vary; 20:00)
- 18. 2. - Lenka Východilová – Večer z písní a slov (Galerie umění Karlovy Vary; 19:30)
- 19. 2. - Jaroslav Sypal: Kšanda (sál DK Ostrov; 19:30)
- 20. 2. - KSO: Za zvuků horek (Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
- 22. 2. - Pororoca + Dezziluzze (Hudební klub Irská, Karlovy Vary; 20:00)
- 25. 2. - Musica Dolce Vita (kino Nejdek; 19:00)
- 28. 2. - Lord of the Dance (KV Arena, Karlovy Vary; 20:00)
- 06. 3. - KSO: 150 let Richarda Strausse (Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
- 14. 3. - KSO: Mistrovské pěvecké kurzy (spolupráce s Mezinárodním pěveckým centrem Antonína Dvořáka, Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
- 15. 3. - Divokej Bill – Tour 2014 (Lidový dům Karlovy Vary; 20:00)
- 15. 3. - Kosheen (KV Arena, Karlovy Vary; 20:00)

Výstavy, přednášky

- 18. 2. - RNDr. Michal Urban, CSc.: Zima v Krušných horách na starých pohlednicích (Krajská knihovna Karlovy Vary; 16:30)
- 22. 2. - Muzeum rukavičkářství – ukázka výroby rukavic (OÚ Abertamy; 13:00–17:00)
- 26. 2. - Filmový festival Expediční kamera (kinosál DK Ostrov; 17:00)
- 01. 3. - Petr Maglia: O Austrálii (hotel Modrá hvězda, Horní Blatná; 20:00)
- 05. 3. - Roman Kotilinek: Události po vzniku republiky na Kraslicku (Městská knihovna Sokolov; 18:00)
- 08. 3. - Mgr. Lubomír Zeman: Architektura a urbanismus krušnohorských horních měst (Muzeum Královská mincovna Jáchymov; 17:00)
- 08. 3. - Muzeum rukavičkářství (OÚ Abertamy; 13:00–17:00)
- 11. 3. - RNDr. Václav Cílek, CSc.: Posvátná krajina (Krajská knihovna Karlovy Vary; 16:30)
- 15. 3. - Ateliér Archa – Šití z cyklu maminka Země (lektorka Dagmar Kuncová, info a přihlášky na tel: 603 113 983, Waldorfská základní škola Wlaštovka Karlovy Vary; 9:00)
- do 30. 3. - Peter Kozma: fotografie (Interaktivní galerie Becherova vila, Karlovy Vary)
- do 6. 4. - Poznávej se (Muzeum Karlovy Vary)

Poznávej se

Muzeum Karlovy Vary zve všechny zájemce do muzea na Nové louce na výstavu Poznávej se. Edukativní a interaktivní výstava zapůjčená z iQparku Liberec hledá nové formy vzdělávání a podněcuje zájem o vědu, techniku a přírodní obory. Nenucenou formou nabízí výuku a poznávání prostřednictvím interaktivních zábavních prvků, rozvíjí tvůrčí schopnosti a poznávání sebe sama. Výstava je přístupná denně od 9 do 17 hodin.

Kina

- 15. 2. - Žraloci na s(o)uši (Kino Pernink; 18:00)
- 22. 2. - Rozkoš (Kino Pernink; 18:00)
- 01. 3. - Libánky (Kino Pernink; 18:00)
- 08. 3. - Sněhurka (Kino Pernink; 18:00)

- 15. 2. - Blatenská desetihodinovka (chalupa U Fišerů, Horní Blatná; 7:00)
- 15. 2. - Atomic & Salomon Ski testing 2014 (Skiareál Plešivec; 8:30)
- 22. 2. - Klouzání starců (Boží Dar; 9:30)
- 02. 3. - Dámská jízda (OÚ Boží Dar; 10:30)
- 08. 3. - 106 let Spolku zimních sportů (areál Tech. služeb, Abertamy)
- 08.–09. 3. - 43. ročník Karlova běhu (areál Tech. služeb, Abertamy)
- 15.–16. 3. - Božidarský Karel (Boží Dar; so 12:00, ne 8:00)

Natáčení v dole Mauritius

Pro natáčení hrané scény v prostorách dolu Mauritius na Hřebečné sháníme pět dobrovolníků a jednu dobrovolnici: čtyři kluky ve věku 10–14 let a jeden mladý pár (cca 20–30 let). Herecké zkušenosti nutné. Zájemci ozvěte se prosím Petru Mikšíčkovi na email: petrmiksicek@gmail.com. Obratem zašleme podrobnosti.

Motto 11. ročníku: **ŘEMESLA**

neděle 2. března 2014 - Boží Dar

LÉČEBNÉ LÁZNĚ JÁCHYMOV

Z programu na únor 2014

20. 2., 20:00, Radium Palace, vstupné 120 Kč
OPERETY, JAK JE NEZNÁME
Představí se sopranistka Stanislava Čiháková-Hanzlíková.

25. 2., 19:30, Curje, vstupné 70 Kč
COUNTRY VEČER
K tanci a poslechu hraje skupina Trepka.

28. 2., 19:00–22:00, kavárna Kulturního domu v Jáchymově, vstupné 30 Kč
RADON & ROLL
Společný koncert kapel Red Hot Chili Peppers revival & Fonkienz.

1. 3., 16:00, Kulturní dům Jáchymov, vstupné 30 Kč
JAK TO BYLO S RUŽENKOU
Veselá pohádka o Ružence v netradičním podání Divadelní scény při DK Ostrov.

Žádost o zápis Krušnohoří na Seznam UNESCO je už v Paříži

Český ministr kultury v demisi Jiří Balvín (vlevo) a saský ministr vnitra Markus Ulbig podepisují společnou německo-českou dokumentaci k žádosti o zápis Krušnohoří na Seznam světového dědictví UNESCO (foto Radim Adamec)

V Drážďanech nebylo 20. ledna 2014 vůbec hezky; bylo zataženo, zima a po-
prechávalo. Ale v monumentální budově
Saského ministerstva vnitra se odehrála
pro všechny milovníky Krušnohoří vý-
znamná událost. Český ministr kultury
v demisi Jiří Balvín a saský ministr vni-
tra Markus Ulbig podepsali společnou
nominální dokumentaci k německo-české
žádosti o zápis „Hornické kulturní krajiny
Erzgebirge/Krušnohoří“ na Seznam světo-
vého dědictví UNESCO a Memorandum
o porozumění, které obsahuje základní principy spolupráce obou stran v budouc-
nu. Za českou stranu byli mimo zástupců Ministerstva kultury přítomni i zástup-
ci Karlovarského a Ústeckého kraje a Národního památkového ústavu, kteří se
na přípravě nominace podíleli.

Po podpisu začali přítomní členové saských hornických spolků oblečení do his-
torických uniforem spontánně zpívat hornickou hymnu spolu s ministrem Ulbi-
gem. Mnozí se neubránili dojetí, protože tento nezbytný krok na cestě Krušnohoří
na Seznam světového dědictví UNESCO byl učiněn po více než deseti letech
práce na saské straně a po pěti letech intenzivní spolupráce s českou stranou. Čtyř-
svazková nominální dokumentace má 1 430 stran!

Co bude dále? Na přelomu ledna a února předala Spolková republika Německa
společnou žádost do Centra UNESCO v Paříži. Poté projde celá nominace nároč-
ným procesem hodnocení a předpokládá se, že nejpozději do roku 2016 padne
rozhodnutí.

Pro připomenutí – na české straně je nominováno šest komponent – Hornická
kulturní krajina Jáchymov, Hornická kulturní krajiny Abertamy – Boží Dar – Hor-
ní Blatná a národní kulturní památka Rudá věž smrti na území Karlovarského
kraje; na území Ústeckého kraje je to Hornická kulturní krajina Krupka, Hornická
krajina Vrch Mědník a Areál vápenky v Háji u Loučné pod Klínovcem. Na saské
straně Krušných hor zahrnuje nominovaný statek 37 elementů sestávajících ze 79
dílčích komponent s 500 jednotlivými objekty.

Jaroslava Pokludová, Krajský úřad Karlovarského kraje

Celá obsáhlá nominální dokumenta-
ce má bezmála 1 500 stránek
(foto Hana Strnadová)

Jáchymov – Silicon Valley 16. století

V sobotu 8. února se v zaplněném sálu Královské mincovny v Jáchymově uskutečnila
přednáška jednoho z největších odborníků na montánní historii Krušných hor pana Petra
Bohdálka.

Jeho poutavé vyprávění vtáhlo posluchače do počátků jáchymovského dolování stří-
brných rud, a to zejména s ohledem na technické vynálezy spojené s hornickou činností.
Jáchymov totiž nebyly pouze tovary, ale rovněž důmyslné stroje pro těžbu rud, čerpání
důlních vod či pohon úpraven a hutí. Stroje, které již v 16. století přispěly k dosažení mno-
hasetmetrových hloubek a pomohly ulehčit práci tisícům bezejmenných mužů v podzemí.

Píše se rok 2014, a nikde není psáno, že to, o čem se Jáchymovským před 400 lety
nemohlo zdát ani v těch nejděsivějších snech, třeba elektřina, počítače či mobilní telefo-
ny, nebude našim potomkům za dalších 400 nebo možná jen 50 let připadat jako dávno
překonáný mezičlánek v nekonečném technickém vývoji. Vždyť kdo by si třeba ještě před
20 lety pomyslel, že ony „udušené“ Krušné hory, pohoří psanců, budou jednou kandi-
dovat na Seznam světového dědictví UNESCO, a to ještě spolu s německým Saskem?
Chvála vývoji, je rok 2014, a ať již to dopadne jakkoli, nominace je v Paříži a my můžeme
hrdě říci, že jsme byli u toho!

Marek Nesrsta

Petr Bohdálka přednáší o jáchymovské důlní technice
(foto Uli Möckel)

Přednáška Petra Bohdálka odstartovala letošní část cyklu přednášek „Krušné hory –
malé pohoří světového významu“, který pořádá Karlovarský kraj spolu s Krajskou
knihovnou Karlovy Vary, Muzeem Karlovy a o. p. s. Montanregion Krušné hory
– Erzgebirge. Termíny konání dalších přednášek z tohoto cyklu najdete na str. 8.

Jáchymovské továrny

Snad každý, kdo uslyší slovo Jáchymov, si představí těžbu, kdysi stříbra, později uranu. To ovšem zdaleka není vše, čím se může Jáchymov pochlubit. V šestnáctém století se stal střediskem kultury a vzdělání, působili zde vynikající vědci, učitelé, kazatelé, umělci, řemeslníci, báňští a hutní odborníci a další významné osobnosti. Když nastal útlum hornictví, začali lidé hle-

Rukavičárna

dat jiný způsob obživy. Nejvíce se rozšířila domácí práce, hlavně plátkování a také muzicírování. O něco později vznikaly továrny.

Když pomíneme hutě, kovárny, hamry a další činnosti nutné pro provoz dolů, pak první továrna na výrobu kobaltových barev vznikla již v roce 1600. Nejznámější a nejslavnější byla ovšem továrna na výrobu uranových barev,

Prodejní expozice továrny na mýdlo Klínger Jáchymov

později i na získávání radia. Nej důležitější pro zaměstnanost v regionu byla zase tabáková továrna – „tabačka“. Podle mapky, kterou v roce 1835 nakreslil v kronice o Jáchymovu děkan Böhm, stávala v tomto místě výrobní suříku.

Továrna na uranové barvy

Když začala v Abertamech výroba rukavic, nezůstal Jáchymov pozadu. Vznikla zde rukavičárna M. Benker & syn a do konce 19. století další provozy: Stuhlmann, Hendel, Julius Sauerstein.

Nelze nezmínit ani papírny na Jáchymovském potoce mezi Jáchymovem a Horním Žďárem. Vyráběl se zde nejlepší papír v celém Českém království a ke své práci ho použil například i hudební skladatel Johann Sebastian Bach. V Jáchymově se nacházely také továrny na výrobu mýdla, kufrů a řada dalších provozů, mlýnů (mezi nimi drátovna, olejna, později pila) či pivovar. V nynějším hotelu Praha se původně vyráběly hračky.

Už před polovinou 19. století se začaly používat barevné sloučeniny uranu pro výrobu barev k barvení skla a porcelánu. C. k. rada, chemik Adolf Patera, vynalezl způsob hospodárné výroby těchto barev. Po úspěšných pokusech a předve-

dení svého postupu v c. k. Hlavním průběžském úřadu ve Vídni byl poslán do Jáchymova, kde byla zalo-

Krystalizace roztoků chloridů radia a barya (NTM Praha, 1924)

žena c. k. továrna uranových barev, jež se pod jeho vedením úspěšně rozvinula.

Etiketa k vyrobené uranové žluté barvě

Již v roce 1853 bylo vyrobeno značné množství uranové žlutě, „kteráž předčila dobrotou, čistotou a láci zboží dosud hotovené od jiných fabrikantů“. A hned další rok (1854) získala tato továrna významné ocenění na průmyslové výstavě v Mnichově a v roce 1855 v Paříži. Na obou výstavách byl Adolf Patera vyznamenán osobní medailí. Velikost úspěchu, význam i obtížnost jeho práce si uvědomíme následným srovnáním. Začátkem 20. století poslal známý francouzský vědec profesor Pierre Curie do Jáchymova návrh na výrobu barvy, jenž sice na rozdíl od Paterovy metody nebyl funkční, nicméně umožnil separaci nového prvku radia, který manželé Curieovi objevili právě ve zbytcích po vý-

robě barev z jáchymovské uranové rudy. Začátkem dvacátého století zde byla přistavěna laboratoř pro získávání radia a továrna se stala výhradním světovým dodavatelem tohoto prvku. Vypukla radiová horečka a jáchymovská továrna hrála prim až do roku 1939, kdy byla německými úřady uzavřena a následně zbourána. Nyní se v prostoru bývalé továrny rozprostírá lázeňský park.

V polovině 19. století spolu s dalším omezením důlní činnosti nastal významný problém se zdroji obživy místního obyvatelstva. Proto se městská rada v roce 1852 snažila využít toho, že vláda ve Vídni řešila neza-

Rozpouštění uranových zbytků kyselinou solnou (NTM Praha, 1924)

městnanost jak v Krkonoších, tak i v Krušných horách. Jednala s ředitelstvem tabákových továren o záměru postavit v Jáchymově továrnu na cigarety. Měla se tak vyřešit současná nezaměstnanost celého regionu. Souhlas generálnímu ředitelství tabákových továren se stavbou státní tabákové továrny dala městská rada až 6. dubna 1856. Stavba, svěřená jáchymovskému staviteli Franzi Sieglowi, byla dokončena v závěru roku 1858. Solidní tovární budova ve tvaru „U“ o vnějším půdorysu 95 x 47 metrů byla postavena v údolí směrem ke Klínovci.

Když pak zahájila provoz, nastal zajímavý problém. Obyvatelé byli po 200 let zvyklí na systém domácí práce a do továrny se hlásilo jen

málo dělnic. Aby v továrně mohl fungovat plný provoz, přišel v roce 1863 do Jáchymova, Nejdku, Horní Blatné a Perninku úřední příkaz k zajištění pracovních sil. Teprve potom se v továrně, jež zaměstnala přes tisíc dělníků, rozběhla výroba naplno. Po velkém požáru Jáchymova v roce 1873 byli obyvatelé města rádi, že alespoň ženy mohou přinášet skromnou obživu. Továrna prosperovala. V roce 1895 byla přistavěna budova skladu o půdorysu 36 x 16 metrů, v roce 1927 bytový dům pro ubytování úředníků. Také budovy za hlavní budovou směrem ke Klínovci patřily k továrně. Do první z nich (s řezacími stroji) byl průchod z boku hlavní budovy, následovala podlouhlá přízemní truhlárna. Za ní byla kotelná (pře-

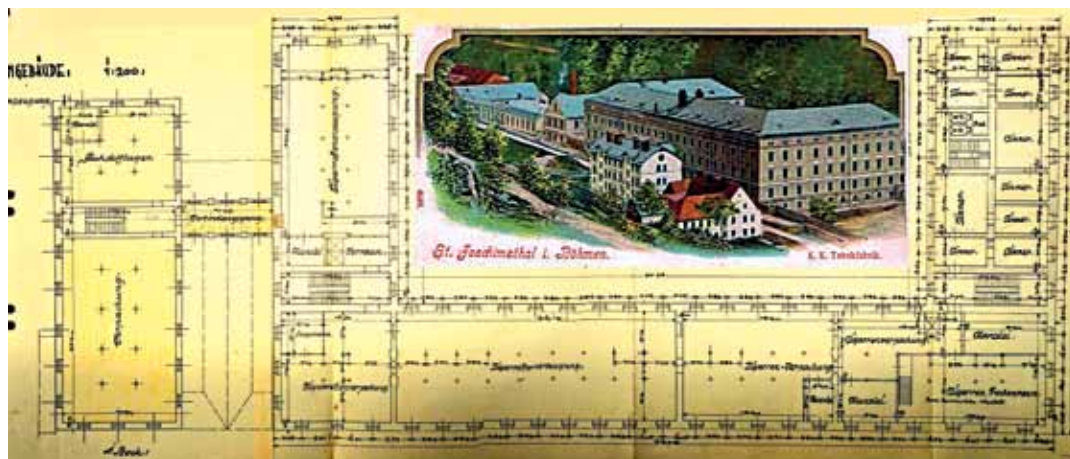
Výroba v tabákové továrně v Jáchymově (1910–1928)			
Rok	Doutníků (v 1 000 ks)	Cigaret (v 1 000 ks)	Dýmkový tabák (metráky)
1910	37 327	108 785	8 493
1911	38 318	95 613	8 258
1912	39 271	91 469	8 904
1913	38 519	86 730	8 540
1914	36 025	80 011	8 870
1915	33 823	79 984	11 536
1916	32 946	67 904	8 205
1917	29 913	52 904	2 884
1918	17 685	53 220	4 296
1919	21 736	44 413	1 442
1920	21 781	26 019	3 964
1921	22 007	146 816	6 948
1922	28 837	297 592	6 137
1923	28 749	331 378	8 429
1924	23 187	368 944	8 436
1925	16 625	452 876	7 625
1926	14 544	585 143	1 883
1927	12 083	553 390	2 524
1928	11 040	596 290	7 804

stavěná v roce 1941), sklad uhlí a samostatné koupelny.

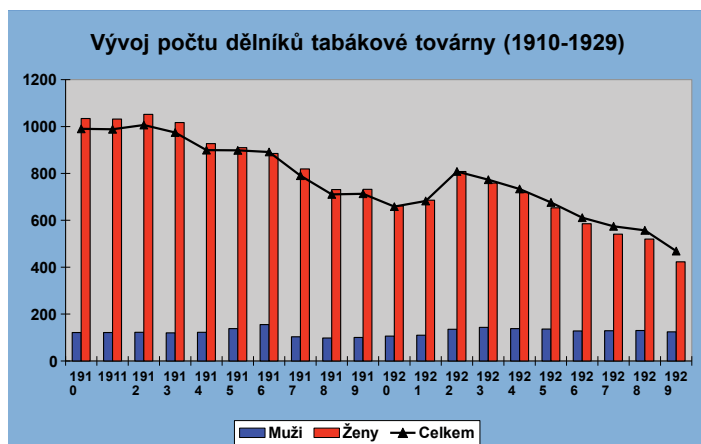
Požadavky na výrobu zadávalo generální ředitelství tabákových továren ve Vídni, po roce 1918 centrální ředitelství Čs. tabákové reže v Praze. Do první světové války byla velká obliba doutníků, zatímco za války a po ní vzrůstala obliba cigaret (viz tab.). Z tabulky je také patrné, jakým tempem stoupala produktivita. V roce 1928 se vyrobilo již téměř 600 milionů cigaret, tj. 50 milionů za měsíc a přibližně 2 miliony za den.

To se projevilo na počtu dělníků v továrně (viz graf), protože doutníky se vyráběly ručně, ale pro výrobu cigaret se začaly používat stroje. Snížení počtu dělníků se řešilo přirozeným odchodem do důchodu a za tyto pracovníky či pracovnice se již nebrala náhrada. Z grafu lze vyčíst, že zatímco počty zaměstnaných mužů byly víceméně konstantní, počty dělnic výrazně klesly.

Když Sudety, a tedy i Jáchymov připadly k Říši, neměla Čs. tabáková reže v Praze již žádný vliv na výrobu. Z tohoto období do roku 1945 zůstalo jen málo dokumentů. V červnu 1941 zde opeřovala firma Vereinigte Sudetenländische Zigarrenfabriken „Deter, Halank, Müller“ KG (Spojené sudetské továrny na tabákové výrobky). Ta v listopadu 1941 podala žádost o povolení stavby nákladního výtahu. V březnu 1943 se objevila významná změna. Firma Metallwarenfabrik St. Joachimsthal Deter KG Jáchymov (Strojírenská továrna Deter) požádala o výjimku ze zákazu stavění se záměrem vybudovat trafostanici. Žádost odůvodnila takto: „V bývalé budově skladu bude zřízen zbrojní závod, který má 1. května zahájit výrobu, jež

Plán tabákové továrny a pohled na továrnu kolem roku 1900

bude rozhodující pro válku. V celé továrně je pouze stejnosměrný proud. Stroje pro výrobu budou

odmontovány z oblastí ohrožených nálety a převezeny sem. Pro činnost strojů je nutný střídavý

proud, proto je nezbytné, aby se vysoké napětí 22 kV přivedlo ze Štoly saských šlechticů do budovy bývalého skladu.“ Povolení bylo vydáno. Podmínky od příslušného úřadu (Gewerbeaufsichtamt) byly zaslány ještě na Vereinigte Sudentenländische Zigarrenfabriken. Dá se tedy usoudit, že v této době tabáková továrna skončila.

Po válce se již výroba cigaret neobnovila. Byl zde sběrný prostor pro Němce. V 50. letech, když se v jáchymovské oblasti těžil uran, bylo v budově někdejší tabákové továrny zřízeno sídlo Ústřední správy výzkumu a těžby radioaktivních surovin. Ta sídlila v hlavní budově, v přilehlé byla opravna

radiometrických přístrojů (původ Geofyzikálního závodu v Ostrově) a v bývalé truhlárně byl vývoj a výroba strojních dílů (ústřední dílny). Pracovalo zde hodně lidí ze Sovětského svazu.

Po ukončení těžby uranu zde měla závod Tosta, n. p., Aš (1963), později zde závod Tesly Karlín vyráběl telefonní ústředny. Po roce 1989 bylo v budově několik firem (Rena Technik a další), které později buď z Jáchymova odešly, nebo ukončily činnost. Budova, solidně postavená před více než 150 lety, stále stojí a slouží pro výrobní i ubytovací účely.

Jaroslav Ochec
foto: archiv autora

Letošní Go a Regiontour bez Karlovarského kraje

Hejtmán Josef Novotný přebírá ocenění za 3. místo v soutěži o nejlepší turistický portál

Mezi vystavovateli na letošních brněnských veletrzích cestovního ruchu Go a Regiontour bohužel chyběl Karlovarský kraj, a to i přesto, že se jeho zástupci úspěšně umístili v soutěži o velkou cenu cestovního ruchu. Karlovarský kraj získal 3. místo za informační portál Živý kraj v soutěži o nejlepší turistický portál.

Absence výstavní účasti Karlovarského kraje nás Krušnohorský

ce mrzí zejména proto, že určitě máme turistům co nabídnout, vždyť portál upravenosti běžec-kých tras je jedinečný v evropském měřítku a proces nominace Krušnohoří na seznam UNESCO si také zaslouží prezentaci, aby nepřinášel pouze omezení, ale konečně začal plnit to, co se od něj očekává – zvýšený počet turistů.

Podle sdělení hejtmána Josefa Novotného vyhodnotil Karlovar-

ský kraj přínosy tohoto veletrhu jako nedostatečné a nepočítá ani s účastí v následujících letech. Má osobní zkušenost je však zcela opačná, odezva z brněnského veletrhu je pro Krušné hory podstatně vyšší než z pražského. Mám pocit, že kraj není schopen zcela postihnout specifika krušnohorského turismu, a můžeme jen doufat, že avizovaná krajská destinační agentura bude schopna definovat hlavní slabiny cestovního ruchu v Krušných horách a účinně je řešit.

Jako první úkol pro tuto agenturu můžeme navrhnout prezentaci Krušných hor jako jednoho turistického regionu. To nebude zcela jednoduché, protože Krušné hory jsou správně rozděleny mezi Ústecký a Karlovarský kraj na české straně a Kreis Erzgebirge na německé straně hor. Na německé straně však již funguje Krušnohorská organizace pro podporu turistického ruchu (Tourismusverband Erzgebirge, TVE). TVE má již vytvořené logo Krušných hor i stanovené základní produktové linie turistického ruchu.

Proto by mělo být v zájmu budoucí krajské destinační agentury zahájit jednání s TVE a Ústec-

Logo Krušných hor, bohužel zatím používané pouze na německé straně

kým krajem o jednotné prezentaci Krušných hor, včetně vyřešení formálních náležitostí pro možnost užívání jednotného loga všemi aktéry cestovního ruchu v Krušných horách.

A jaké máme přání do budoucna? Abychom v Luftu č. 2/2015 mohli zveřejnit aktualitu, že ve velké ceně cestovního ruchu na brněnském veletrhu získaly Krušné hory 1. místo za nejlepší jednotnou prezentaci regionu.

text a foto: Karel Picura

Rozhovor s Bertou Růžickovou, citeristkou z Nejdku

Berta Růžicková, rozená Dotzauer

Je těžké uvěřit, že paní Berta Růžicková již překročila osmdesátku. I nadále koncertuje se svou oblíbenou citerou a energie má na rozdávání. V rozhovoru pro Luft mluví nejen o hudbě, ale i o tom, proč jako Němka zůstala po válce v Československu a jak se vyvíjely její vztahy s Čechy.

Obyvatelé Nejdku a okolí vás znají a vnímají ve spojitosti s hrou na citeru. Můžete nám popsat, jak jste se s citerou seznámila a jaký je to vlastně hudební nástroj?

Jak už to bývá, abych se naučila hrát na citeru, si přáli rodiče. Tenkrát byla citera domácí hudební nástroj a mohli jste ji nalézt téměř v každé domácnosti. V té době byla u nás v Lomnici u Sokolova školnice, pamatuji se, že také dolévala in-

koust do kalamářů, a ta nás základy hry na citeru dokázala naučit. Bylo nás hodně, asi patnáct dětí, které jsme k ní společně chodily. Musím říct, že jsem nebyla nijak pilná žákyně. Mně se moc nechtělo, protože zatímco ostatní děti si chodily hrát, já jsem musela cvičit. Někdy jsem ovšem dětským radostem odolala, necvičila vůbec a pak jsem dostala vynadáno. No ale zkrátka, když se nakonec ukázalo, že z toho přece jenom něco bude, tak mi rodiče koupili novou citeru.

Můžete nám něco o citeře říci? Například kolik má strun nebo jaký má tónový rozsah?

Běžná, dalo by se říci lidová citera, na niž jsem se učila hrát, má 32 strun a rozsah čtyři oktávy. Existují však koncertní a harfové citery a ty jsou složitější.

Takže jste se začala učit u té paní školnice a pak jste se ještě dále zdokonalovala?

To víte, bylo to za války, ta paní měla tři syny a vím, že jeden skončil v zajetí. To ji tak sklíčilo, že vyučování omezila. Když později její druhý syn padl, přestala nás učit úplně. Učila jsem se tedy hrát celé tři roky. Pak jsem citeru dala stranou a bylo to. Všechno zlé je ale na světě k něčemu dobré. Když jsme museli po válce jako Němci všechny hudební nástroje a hodnotné věci odevzdat, tak jsem přišla o citeru a začalo se mi po ní stýskat. To byla těžká doba. Mně se v noci zdálo, že mám citeru, a ráno to nebyla pravda. Byla jsem z toho nešťastná. Ovšem po roce mi bylo řečeno, že kdybych citeru chtěla, můžu si, z těch odevzdaných, jednu koupit. Tak jsem si jednu koupila. To víte, ty pěkné už tam nebyly, ani ta moje už tam nebyla. Ale byly tam celé štosy citer, a tak jsem si jednu vybrala. A od té doby jsem cvičila a byla zvědavá,

jak se to či ono hraje, a prostě jsem každou volnou chvíli seděla u citery a hrála. Zkrátka mě to opravdu zaujalo a začalo bavit.

A kdy jste se k tomu naučila ještě zpívat?

Zpívat, to je boží dar. To jsem se neučila. Zpívala jsem v kostele ve sboru a občas, když bylo nějaké sóličko, tak mně varhanice fukla, abych to zazpívala. A potom už to tak zůstalo a já zpívala všechna sóla. Když jsem se přestěhovala do Nejdku, zpívala jsem rovněž v kostele. A tak to pokračovalo. To byla moje cesta ke zpěvu. Později, v padesátém sedmém roce, jsme vytvořily tříčlenný ženský pěvecký sbor a začaly veřejně vystupovat a koncertovat. A když se v našem repertoáru vyskytla obtížnější místa, většinou jsem je odzpívala já.

Koncert ve Smolných Pecích v roce 2004

A ty dvě vaše kolegyně byly rovněž německé národnosti?

Ano, také. Byla to paní Eschková a paní Štěříková. Paní Štěříková se koncem šedesátých let odstěhovala do Německa a s paní Eschkovou jsme zpívaly až do jejího konce.

Další otázka bude znít trochu jako výslech, ale abychom vás představili našim čtenářům: kdy, kde a komu jste se narodila?

Narodila jsem se v létě roku 1931 jako druhé dítě. Měla jsem o šest let staršího bratra. Mezi ním a mnou nebylo nic a po mně ještě dvě holky. Rodiče Dotzauerovi měli hospodářství v Týnu u Lomnice (Thein bei Lanz), a protože to na obživu nestačilo, tatínek ještě pracoval jako důlní na hlubinném dole Jiří v Lomnici, a to až do odchodu do invalidního důchodu v roce 1960.

Proč tady vaše rodina mohla zůstat a nešla do odsunu?

To bylo právě proto, že tatínek pracoval na šachtě a česká strana chtěla provoz dolu udržet. Ale na to bylo třeba mít lidi a noví osídlenci sem, alespoň v té době, jako horníci nepřicházeli. My jsme přitom dlouhou dobu vůbec nevěděli, zda je to rozhodnutí trvalé, nebo dočasné. To, co teď řeknu, můžete nebo nemusíte uveřejnit, ale já vždycky říkám, „že soudruh Beneš to měl všechno dobře promyšlené“.

Mohu to tedy chápat tak, že i když vaše rodina odsunuta nebyla, společně s ostatními jste odsun odsuzovala. Podotýkám, že z vašeho pohledu to chápu.

Musíte to pochopit tak, že ti, kteří museli odcházet, nám ze začátku záviděli. Ale můžete mi věřit, že nebylo tak úplně co závidět. Řeč jsme neznali, práva ani příslušnost jsme žádnou neměli a Češi nás většinou vnímali jako lidi druhé kategorie.

Ale po celou tu dobu jste žili ve svém domku v Týnu u Lomnice, kde jste měli i svoje malé hospodářství.

Ano, v tom hospodářství jsme žili až do čtyřicátého šestého roku. Měli jsme tři krávy, husy, slepice a prase. S kouskem lesa šest hektarů půdy. Potom však přišla jedna slovenská rodina, a ačkoliv tam bylo mnoho jiných prázdných domů, rozhodli se pro ten náš. Pochopitelně proto, že chtěli získat naše hospodářská zvířata a naše polnosti. My jsme se museli během 24 hodin přestěhovat do vedlejšího, prázdného domu. Pochopitelně bez hospodářských zvířat, bez hospodářského nářadí, bez právě sklizené úrody a také bez našich malých polností. Bratr byl v té době ještě v zajetí. Tatínek šel na odpolední směnu. A tak jsme s maminkou celý den a noc stěhovaly. Nábytek jsme nebraly, protože v tom domě zůstal nábytek ještě po odsunutých sousedech. Tatínek se vrátil ze směny již do jiného domu. A noví slovenští majitelé našeho domu se po dvou měsících ztratili neznámo kam. Pochopitelně s našimi hospodářskými zvířaty, hospodářským náčiním a úrodou. Takže teď byl zase náš barák prázdný, ale my jsme se zpět nestěhovali, protože jsme si mysleli, že teď půjdeme do odsunu my. Taková to byla tehdy doba.

Vám bylo v té době, v roce 1945, čtrnáct let a ukončila jste základní školu. Mohla jste jít někam do učení?

Rodný dům Bertý Růžičkové v Týně u Lomnice, nazývaný Konler Hof Dotzauer

V té době jsem jako německé dítě nemohla do žádné střední školy, ani do učení. Zůstala jsem do patnácti let doma a pak jsem nastoupila do svatavské textilky jako pomocná dělnice, kde jsem pracovala do svých osmnácti.

Pocházíte z německé rodiny, ale jelikož se jmenujete Růžičková, není těžké pochopit, že jste si v nějakém okamžiku vzala za manžela Čecha.

Přesně tak! Můj budoucí manžel Jaroslav pracoval v Nejdeckých česárnách vlny. Právě se vrátil z vojny a byl jako strojní zámečnický vyslán z Nejdku do Svatavy, kde jsme se poznali. S ním jsem se pak přestěhovala do Nejdku, kde jsem prožila celý další život.

Postupem času se však v tehdejší Západní Německu poměry konsolidovaly, situace se obrátila a zde žijící Němci usilovali o vystěhování do Německa. Jak vás tato nová vlna zasáhla?

Já jsem si vzala Čecha, a to jsem vždy respektovala. Stejně to pochopil i můj otec, který na mne nikdy nenaléhal. On byl totiž také velký zdejší patriot a na svůj domov a zdejší kraj nedal dopustit. A tak z mých tří dětí a čtyř vnoučat vyrostli Češi. Ale nebylo to, zejména na počátku, lehké. Ještě před odsunem navštěvovali náš dům často sousedé a celá naše široká rodina. A náhle jsme zůstali úplně sami. Neumíte si představit, co dělá neznalost řeči. Já a moje

Tradiční vánoční koncert v nejdeckém muzeu

sestry jsme česky vůbec nemluvily. Německé rodiny a jejich děti odešly. Mluvit jsme tak mohly německy pouze doma.

Do vaší obce se ale postupně stěhovali další Češi. Docházelo k nějakému sblíživání?

Pochopitelně ano. Pomalu jsme se nějaká česká slova naučili. Maminka a tatínek pracovali u českého sedláka na poli. Tu práci znali a byli na ni zvyklí. Za to dostali krmení pro slepice a kozy, které jsme si opět opatřili.

Váš tatínek ale zároveň stále pracoval na šachtě. Nevíte, zda zůstal ve funkci důlního jako za bývalých časů?

To nevím, ale myslím, že nikoliv. On šel totiž brzy do invalidního důchodu. V jednapadesátém roce při cestě do práce upadl a zranil si ruku. Při ošetření v nemocnici pak zjistili, že má těžkou srdeční vadu, se kterou nemůže v dole pracovat. Tak dostal ve svých 54 letech malý invalidní důchod a v 63 letech zemřel. Moje o tři roky mladší sestra Anna byla tehdy vdaná, ale se svým německým manželem se rozváděla a doslova se před ním, se dvěma dětmi a naší maminkou, odstěhovala do Německa. Tam se znovu provdala, dokonce za Čecha. To uvádím jako důkaz, že nezáleží na národnosti, ale jaký je kdo „člověk“. Tak se stalo, že jsem tady v roce 1965 z mojí rodiny zůstala sama. Ale to jsem měla již svoji vlastní rodinu, která patřila sem, a to rozhodlo. V té době jsem často vystupovala, a když se mě

po představení diváci ptali, proč nejdou do Německa, kde bych se díky citeře a zpěvu mohla mít lépe, tak jsem vždy odpovídala: „V Německu mně nepotřebují, ale vám bych tady chyběla.“

Já jsem vás sice znal jako citeřistku a zpěvačku, ale když jsem vás nedávno viděl a slyšel na předvánočním koncertu se skupinou hornistů Corn, pochopil jsem, že máte také kousek hereckého talentu a hlavně velký smysl pro humor. Tam jste totiž velmi vtipně reagovala na publikum, až z toho vzniklo moje přání udělat s vámi tento rozhovor.

Tak za to tedy vděčím osmému prosinci 2013? To jste byl na mém předvánočním koncertu poprvé?

Na předvánočním jsem byl poprvé.

Tak se vám to trochu líbilo.

S Emilem Zátokem a Anitou Donderer na Nejdeckých slavnostech 1995

Bylo to skvělé. Ta scéna v prostoru nejdeckého muzea se sice nedá nijak lépe uspořádat, ale atmosféra byla senzační, ta se mi ohromně líbila.

To jsem opravdu ráda.

Vzpomněla byste si na to, jak se vytvářel váš vztah k českým spoluobčanům?

To bylo, zejména na začátku, velmi obtížné. Tenkrát jsem mluvila velice špatně česky, a když jsem chtěla říct něco složitějšího, vracela jsem se k němčině. Stalo se mi například u lékaře, kde jsem potřebovala po-

navštěvovat. Takový je prostě život. Nenávist byla veliká. Ale po zkušenostech Čechů s protektórátem to ani jiné být nemohlo. Ale mohu uvést i jednu českou prodavačku, která mně vycházela vstříc, a když to jinak nešlo, mluvila se mnou německy. Když jsem přišla do Nejdku, skončila moje první mateřská dovolená a musela jsem si najít nějaké zaměstnání. Chtěla jsem pracovat v prodeji potravin. Nebyla jsem však vyučená, a to byl velký nedostatek. Ovšem našel se jeden český obchodník, který mi dal doporučení, a tak jsem od roku 1965 začala pracovat

Se svojí žákyní Haničkou Vejnovskou

psat potíže své dcerky, že mi vytkl, proč jako „Růžičková“ nemluví česky. Jedna prodavačka, kterou nebudu jmenovat, mě dokonce odmítla obsluhovat. Její syn se později vystěhoval do Německa, kam ho jezdila

jako prodavačka potravin. A u toho jsem zůstala až do důchodu. Česky jsem se naučila a se zákazníky jsem nikdy žádný konflikt neměla. Naopak jsem často zvána k významným akcím, které se v našem městě konají. Jako například na Nejdecké slavnosti v roce 1995, kde jsem se dokonce setkala se slavným Emilem Zátokem a s bývalou nejdeckou občankou, nyní vedoucí funkcionářkou Německého krajanského sdružení v Augsburgu paní Anitou Donderer. Víte, já musím být spokojená, protože mi snad všichni lidé, kteří mě znají, vycházejí vstříc. Pro mě je to boží dar a jsem šťastná.

Bylo to krásné, protože vy jste byla skvělá. A s tím bychom rozhovor mohli ukončit.

rozhovor vedl: Hanuš Hron
foto: archiv Bertý Růžičkové

Krušné hory v zrcadle dobového

Dvacátá a třicátá léta minulého století byla pro periodika doslova dobou kvetoucí. Noviny různého charakteru a periodicity vycházely tehdy v každém okresním městě. Mimo prostor Krušných hor se ve větších městech vydávaly noviny již v poslední třetině 19. století – v Karlových Varech (Karlsbader Zeitung od ledna 1887, Deutsche Volkszeitung od roku 1885, od roku 1891 změnil název na Karlsbader Volkszeitung) a v Sokolově (Bote aus dem Egertal), jež se do jisté míry věnovaly i regionu Krušnohoří.

Neudeker Nachrichten (1898–1906)

Ovšem prvním periodikem přímo zaměřeným na oblast Nejedek se staly teprve Neudeker Nachrichten, které vycházely v letech 1898–1906. Tento nacionální německý tisk pro Nejdeka a okolí byl k dostání vždy dvakrát týdně za 5 krejcarů. Zajímavé bylo, že názvy měsíců zněly po starogermánském způsobu – například srpen (August) byl Ernting. Neudeker Nachrichten vznikaly v době, kdy evropský prostor ovládaly silné nacionální vášně a stranou nezůstaly ani ostré protizidovské tendence (za všechny případy stojí za připomenutí hilsneriáda). Bylo takřka pravidlem, že i v Neudeker Nachrichten byly často otištěny příspěvky proti židovským spolumobčanům.

Neudeker Anzeiger (1906–1945?)

V roce 1906 ho nahradil Neudeker Anzeiger – nezávislý německý týdeník pro všechny stavy, vydávaný Franzem Trägerem každé sobotní dopoledne. Nulté vydání vyjelo z tiskárny 1. prosince 1906 a celoroční předplatné vyšlo na 5 korun. Sídlo redakce se nacházelo na náměstí v Nejdku v domě č. p. 239, kde je v současnosti umístěn městský úřad (podoba budovy se však zásadně změnila ve 20. letech 20. století). V roce 1908 se vydavatelství přestěhovalo na dolní část náměstí do domu č. p. 555. Neudeker Anzeiger neupoutával jen regionálními aktualitami, ale přinášel i řadu graficky povedených reklam. Prostor v něm

Neudeker Anzeiger

Neudek den 30. März 1918.

18. Jahrgang.

Unabhängiges deutsches Wochenblatt für die Gegend.

Erscheint jeden Sonntag und Monatsblatt.

Alle Subskribenten sind zu richten an die Schriftleitung und Verwaltung Neudek.

Bezugsgebühren: Für jeden Bogenbogen von 1000 Stück jährlich 1 Reichsmark 10 Pfennig, halbjährlich 5 Reichsmark 10 Pfennig, vierteljährlich 3 Reichsmark 10 Pfennig. Einzelne Nummern kosten 12 Pfennig.

Einzelabonnementsgebühren: Für 1 Bogenbogen von 1000 Stück jährlich 1 Reichsmark 10 Pfennig, halbjährlich 5 Reichsmark 10 Pfennig, vierteljährlich 3 Reichsmark 10 Pfennig. Einzelne Nummern kosten 12 Pfennig.

Se. Majestät Kaiser Karl in Neudek.

Allenhöchster Dank!

Seine kaiserliche und königliche Apostolische Majestät unter allergnädigster Kaiser und Herr haben uns gelegentlich der Abreise aus unserer Stadt beauftragt, der Bevölkerung für den überaus patriotischen Empfang und die musterhafte lokale Haltung bei Allerhöchster seiner Anwesenheit in Neudek herzlichsten Dank zu sagen.

Wir können uns glücklich, unserer kaisertrauen Bevölkerung diesen kaiserlichen Dank übermitteln zu dürfen.

Der Regimentskommandant-Stellv.: k. u. k. Rat J. S. Komp.

Der amt. Stadtrat: Hermann Pecher.

Der Bezirkshauptmann den Leiter der Rüge, Herrn Adolf Hoffmann vor, welchen der Kaiser in ein längeres Gespräch zog, dabei sich genau informierten über die Einrichtung und die Befestigung der Rüge.

Geradezu während war es und man hat heute gesagt, als Se. Majestät den beim Rüge stehenden Bewachen der Armeen, den Kaiserinbeiden, freundlich begrüßte und sie herzlich wohlwollend freiließ.

Se. Majestät drückte wiederholt Dank und Anerkennung aus, sich vom Leiter einen Vortrag von 600 K überreichen und stellte dabei seine wertvolle Fürsorge auch in dieser Richtung in Aussicht.

Kaiser Karl besah sich sodann, geleitet von Herrn Bezirkshauptmann Dr. Schramm und unterstützt von der Bevölkerung und den aufgestellten Schützen, in das sehr geschmackvoll mit der Kaiserkrone und vielen Blumen geschmückte Amtsgebäude der k. u. k. Bezirkshauptmannschaft, wo im Büro des Herrn Bezirkshauptmannes die Bestimmung und Ansprüche folgenden Vertreter durch Se. Majestät lautend:

I. Gerichtsbefehl Neudek: Beamt P. Anton Schiller, Mitglied des Bezirksverwaltungsrates in Neudek; Stadtrat Dr. Alexander Gullitschka in Neudek; Richter Josef Wilg, Amtsgerichtskommissar in Neudek; Notar Franz Träger, Mitglied des Bezirksappellationsausschusses in Neudek; Andreas Hochmuth, Geschäftsführer der Bezirksappellationskommission in Neudek; Bürgerjudirektor Gustav Speich und Josef Hamburger, Leiter der Lebensmittelkommission in Neudek; Lebensmittelkommissionar in Neudek; Spinnereibetriebsleiter Ludwig Kraus in Neudek; Papierfabrikdirektor Karl Witzgall in Neudek; Franz Pecher, Leiter des Konsumvereins in Neudek; Arbeiter-

Beizinsobmann Josef Pecher in Neudek. — II. Gerichtsbefehl Platten: Fürstbischöflicher Vikar P. Johann, Notar, Bezirksobmann, und Bezirksarzt Dr. Eduard Gellert in Wittingen. — Gemeinde Platten: R. L. Richter Dr. Eugen Kollouch, Vorsteher der Gemeindeverwaltungsrat; Ranzel, oberster Richter Josef Knaufner, Stadtrat. — Gemeinde Wittingen: Ferdinand Wäntzer, Bürgermeister; Franz Gliba, Fabrikant. — Gemeinde Wittingen: Karl Strohse, Bürgermeister.

Alle Vertreter ohne Ausnahme legten dem Monarchen in bewegten Worten den Dank an dem Kommandanten dar und für alle hatte der Kaiser liebevolle Worte der Anerkennung, des Lobes und Worte der Versicherung, daß Er nichts unterlassen werde, zu helfen und die Not zu lindern. In leutseliger, liebenswürdiger Weise bestrich Se. Majestät die Beziehungen mit allen Vertretern und zeigte sich sehr gut informiert.

Nach Unterzeichnung eines von amt. Stadtrat Herrn Hermann Pecher unterschriebenen Gedenkbuches wurde die Fahrt zum Bahnhofe angetreten und der Abschied der Bevölkerung von ihrem Kaiser war ein noch viel herzlicher und inniger.

Am Bahnhofe verabschiedete sich der Monarch von Herrn Bezirkshauptmann, von den Herren k. u. k. Rat Komp und Stadtrat Pecher aufs wahrste, dabei wiederholte seiner Freude Ausdruck gebend über die patriotische Haltung und den ungemein schönen Empfang der Bevölkerung-Beobachtung.

Am dem ungeliebten Jubel der Bevölkerung an den freudigen Geschehnissen muß der Monarch unseren Trauergedanken gelassen haben.

Die allzeit volke- und unentwegt kaisertraue Bevölkerung des Erzgebirges gelobt hiermit aufs Neue, durchzuhalten bis zum siegreichen Ende, komme auch, was kommen mag! Treue um Treue!

Návštěvě císaře Karla I. v Nejdku v březnu 1918 věnoval Neudeker Anzeiger celou úvodní stránku

tisku (dokončení)

Reklama dostávala v dobových periodikách poměrně hodně prostoru (Neudeker Anzeiger, 1907)

nacházely zprávy z politického, hospodářského, spolkového, kulturního, náboženského a sportovního odvětví. Velmi čtené byly informace z každodenního života, kdo z obyvatel zrovna zemřel, dále úřední oznámení, nechyběla ani černá kronika. Čas od času byly v týdeníku otiskovány příběhy Josefa Pilze vyprávějící o dávných dobách. Neudeker Anzeiger vycházel nejspíše až do roku 1945.

V tiskárně Franze Trägera byly vydávány a tištěny publikace a brožury různého druhu (například Pilzovy Dějiny města Nejdku z roku 1923)

Neudeker Volksblatt (1935–?)

Pro celý politický okres Nejde byl od 7. září 1935 tištěn Neudeker Volksblatt, jehož poslední dostupná čísla pocházejí ze září 1938, lze však s nejvyšší pravděpodobností soudit, že vycházel i nadále. Objevoval se vždy v pátek dopoledne a vedle regionálních informací přinášel z velké části i zpravodajství ze světa. Redakce Siegfrieda Möschla byla sice v Nejdku (nejprve v Nádražní ulici 100, následně v „Koželužské“ 616, nyní Dvořákově ulici), avšak tisk zajišťoval Gustav Rühle v Kraslicích.

Statistika spotřeby piva

Právě vyšla úřední statistika o spotřebě piva v Čechách, která mimo jiné podává zprávu, jak velké průměrné množství piva (v litrech) připadá v různých městech na osobu a rok: Aš (151 litrů), Cheb (219), Loket (122), Sokolov (163), Kraslice (125), Bílina (222), Bochoř (110), Jáchymov (110), Žlutice (119), Nejde (115), Bečov nad Teplou (100), Karlovy Vary (187), Horní Blatná (69), Teplá – Mariánské Lázně (251), Plzeň (207)... Nejvyšší hodnota byla dosažena v Praze (306), naopak nejnižší v Poličce (43 litrů).

Zdroj: Neudeker Anzeiger, 12. 2. 1910, č. 7, s. 1

Erzgebirgswarte (1912–1913?)

První číslo křesťanského periodika pro okresy Kraslice, Nejde, Jáchymov a Horní Blatná vyšlo 7. prosince 1912. Tyto noviny, vydávané v Mariánských Lázních a tištěné v tamní tiskárně Egerland, se objevovaly dvakrát týdně a čítaly až 12 stran. Existence novin je potvrzena ještě v druhém pololetí roku 1913, poté zřejmě zanikly.

Obererzgebirger Volks-Zeitung (1927–1934?)

Roku 1927 se mezi krušnohorské tiskoviny zařadil Obererzgebirger Volks-Zeitung, týdeník vydávaný Richardem Maiem v Chebu. Jak zněl podtitul, zaměřoval se na okresy Kraslice, Nejde, Jáchymov a Vejprty.

Obererzgebirger Nachrichten (1927–1933?), teritoriálně zaměřené na horní část Krušných hor, vycházely každý týden v Jáchymově, kde je tiskla tiskárna Huga Friedricha. Týdeník Gemeindeamtliche Nachrichten für die Bezirke des oberen Erzgebirges (1920–1926?) vydavatele Antona Riedla z Jáchymova se zaměřovaly na správní záležitosti

– přinášely mj. informace z jednání obecních a městských zastupitelstev, uveřejňovaly vyhlášky a informace týkající se voleb.

Rok 1945 znamenal na čas konec regionálních periodik v Krušnohoří. Vydávání tiskovin bylo soustředěno do okresních (od roku 1949 i krajských měst). Noviny jako Budovatel, Jednota či později Stráž míru čtenáře pravidelně informovaly o regionálním dění. Výraznou měrou se rozvíjela závodní a podniková periodika – například Jáchymovské doly Jáchymov zajišťovaly od roku 1957 produkci časopisu Atom, v Nejdeckých česárnách vlny (poté Prádelnách česané příze) Nejde vznikl časopis Přádeno. Postupem doby se začala přidávat i města – v Nejdku vyšlo v lednu 1969 první číslo Nejdeckého zpravodaje, kulturního a společenského měsíčníku.

Většina německojazyčných regionálních periodik je v současné době uložena především v Rakouské národní knihovně ve Vídni a v Národní knihovně v Praze. Některé jejich ročníky (včetně uvedených českých novin) je možné studovat mj. i ve Státním okresním archivu Karlovy Vary.

Pavel Andrš

Škoda toho!

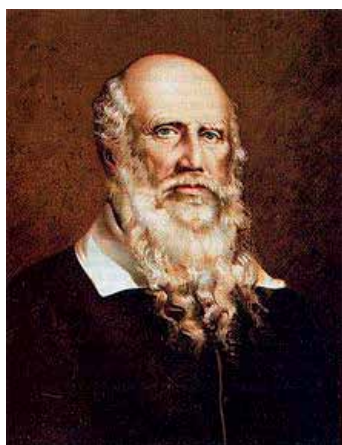
Ve středu se v tamním městě rozšířila zpráva, že Židovi jménem Löwy byla odcizena jedna kráva. Ovšem jak vyplynulo, nešlo o místního Löwyho, nýbrž o Žida z Hroznětína, jehož kráva šla na porážku a zloděj se jí zmocnil. Mohlo by být v radostném tónu doporučeno, aby byla celá židovská rodina Löwy ukradena. Na shledanou a nikdy více! Snad by se i zbytek Židů vystěhoval pryč.

Zdroj: Karlsbader Nachrichten – příloha Neudeker Nachrichten, 13. 8. 1898, č. 53, nestránkováno

Sportovní spolky v Krušných horách

Letošní rozmarná zima zatím zimním sportům jak v turistickém, tak závodním podání příliš nepřeje. Místo hodnocení úspěšnosti sportovních akcí a listování ve výsledkových listinách se odvíjejí spíše diskuse nad názvy závodů, jejich významem a tradicí. Historie zimního sportování v našich horách je už více než stoletá. Pokud jde o rozšíření a společenské postavení tohoto sportovního odvětví, máme určité z čeho vycházet a na co navazovat. O tom, jak to u nás „kdysi“ fungovalo, pojednávají následující příspěvky. Budete možná překvapeni, jak velký význam zimní sporty měly i v dobách dávno minulých.

(red)

Friedrich Ludwig Jahn

„Bránit se obsazení napoleonskými vojsky zocelením těla a kamarádstvím“ – otcem této myšlenky byl německý „Tyrš“ Friedrich Ludwig Jahn (1778–1852). V polovině 19. století byla sice napoleonská doba dávnou minulostí, ale myšlenka kamarádství a disciplíny získané cvičením žila dál. A tak se od roku 1866 v Nejdku scházela skupina mužů ke společnému cvičení, z něhož vznikl 12. dubna 1868 dobrovolný hasičský sbor Nejde.

Od té doby byly v jednotlivých obcích německy osídlených Sudet zakládány odnože Německého tělovýchovného svazu DTV. Tento svaz zdůrazňoval svébytnost německého obyvatelstva v rámci Čech. Politicky a hospodářsky se

Odnož zimních sportů DTV Abertamy v roce 1910

Lyžařská esa v Abertamech, rok neznámý

opíral o lépe situované vrstvy občanů. V Abertamech byl DTV založen v roce 1894.

V roce 1909 následovalo v Praze založení sociálnědemokraticky orientovaného tělovýchovného svazu s těžištěm v německy osídlených částech Čech. Po založení první Československé republiky byl tento svaz v březnu 1919 přejmenován na „Tělovýchovný a sportovní svaz pracujících“, krátce ATUS. Nejpozději od této doby byly v mnoha sudetoněmeckých obcích dva konkurenční tělovýchovné spolky, občanský DTV a sociálnědemokratický ATUS. A to šlo až tak daleko, že například v Abertamech existovaly pro pouhé 3 500 obyvatel dvě hřiště.

Planskizze von Abertham

Aus dem Gedächtnis nach einer Skizze von Pepp Grimm (Ohne Gewähr für genauen Maßstab)

Plánek Abertam s vyznačením sportovních hřišť před rokem 1945

Den zimních sportů v Abertamech, 1926

Sport by měl být neutrální a dnes již tuto politickou orientaci sportovních spolků již nechápeme. Oba spolky byly aktivní jak v létě, tak v zimě. Následující fotografie zobrazují některé akce spolků DTV a ATUS.

Zahajovací skoky na můstku ATUS Pernink, 28. 2. 1932

Josef Grimm.
překlad Karel Picura

foto: archiv Neudeker Heimatmuseum v Augsburgu

Mezinárodní lyžařské mistrovství v Perninku

Právě před 80 lety, ve dnech 16. až 18. února 1934, se v Perninku konala významná sportovní a kulturní událost – HDW Skimeisterschaft, mezinárodní lyžařské mistrovství Federace německých spolků zimních sportů (Hauptverband der deutschen Wintersportvereine, HDW) působících v tehdejší Československu. Mistrovství se zúčastnili i reprezentanti Svazu lyžařů Československa, německého DSV (Deutscher Skiverband), rakouské lyžařské asociace Österreichischer Skiverband,

maďarské lyžařské asociace a byl zde dokonce i jeden závodník z Norska. Mezi 217 účastníky zapsanými na startovní listině jich více než třetina (79) pocházela z měst a obcí středního a západního Krušnohoří. Nejsilněji byl zastoupen domácí Pernink (15 závodníků), těsně následovaný Hřebečnou (12 lyžařů), řada závodníků přijela také z Božího Daru, Jáchymova, Vejprtu, Kraslic, Stříbrné a dalších krušnohorských obcí.

(red)

Lang-Lauf	Gel.-Lauf	Sprunglauf		
		1	2	3
195. Lausmann Ernst	Silberbach			
196. Ring Kurt	Teplitz			
197. Maly Franz	Freiheit			
198. Leibel Bertl	Neudek			
199. Pall Karl	Römerstadt			
200. Lindner Walter	Hengsterben			
201. Langhans Anton	Merkelsgrün			
202. Schmidt Josch	Reichenberg			
203. Scheerbaum Sepp	DSV			
204. Kunz Henry	DSV			
205. Scheerbaum Ewald	DSV			
206. Jirschitzka Adalb.	Reichenberg			
207. Hahnl Ludwig	Dörnberg			
208. Sandner Ludwig	Bärtingen			
209. Knoll Karl	Gottesgab			
210. Groß Franz	Graslitz			
211. Jakisch R.	DSV			
212. Feige Fritz	Brüx			
213. Bergheier Mathias	Altschmecks			
214. Gruner Kurt	DSV			
215. Funk Oskar	Sz Altvater			
216. Gruner Gerhard	DSV			
217. Körner Kurt	Klingental			

Startovní listina čítala 217 jmen

Program mistrovství HDW ukazuje, že kromě vlastních závodů se v Perninku konala i řada kulturních akcí včetně koncertů a plesu

Krušnohorská lyžařská Skiarena na Fichtelbergu aneb běžky

Pod názvem Krušnohorská lyžařská magistrála vám v tomto článku chceme představit nejen vlastní magistrálu, ale i další běžkařsky zajímavé tratě této unikátní přeshraniční sítě běžeckých tras. V zimách skoupých na sníh, jako je tato, nabízí kvalitní lyžování Skiarena pod Fichtelbergem.

Trasa výletu

Tento běžecký a biatlonový areál pro vrcholové sportovce byl vybudován v letech 1974–1978, v letech 2004–2006 byl dále modernizován. Jsou zde běžecké tratě různých stupňů obtížnosti a šestnáctistavová biatlonová střelnice. Konaly a konají se zde mnohé mezinárodní závody a mistrovství v běhu na lyžích i biatlonu, mimo časy závodů a tréninků jsou však tratě přístupné i turistům.

Původně jsme vám chtěli představit právě některou z tras Skiareny, ale 26. ledna 2014, když jsme tento tip na výlet chystali, se zde konalo mistrovství Německa juniorů a závodní tratě

byly pro veřejnost nepřístupné. Proto musíme vzít zavděk jednou z turistických tras, které na Skiarenu bezprostředně navazují.

Ke Skiareně se dostaneme autem, hned za hraničním přechodem Boží Dar odbočíme doleva, popojedeme necelý půlkilometr a odbočíme doprava směrem k Fichtelbergu. Po opět zhruba 500 metrech zaparkujeme na obrovském parkovišti vlevo od silnice. Za parkování se platí 1 Euro za hodinu.

Vedle parkoviště si můžeme prohlédnout mapu lyžařských tratí a na další tabuli zjistit aktuální stav tratí. Respektujeme upozornění na tabuli a vydáme se po je-

Hotel Sachsenbaude

Stačí si vybrat konkrétní „Loipe“ a sledovat barevnou šipku s názvem trasy, na každé šipce je uvedena vzdálenost do cíle

dině momentálně sjezdové trase, kterou je Höhenloipe. Zdejší značení tras vychází z jiné filozofie než turistické značení, na něž jsme zvyklí v Čechách.

Po prvních asi 500 m uvidíme vpravo hotel Sachsenbaude. Ještě chvíli stoupáme k rozcestí, vpravo vidíme směrovku naší trasy, poslechneme ji a za chvíli si užijeme mírný sjezd. Nezapomeneme v něm po zhruba 500 m odbočit doprava. Dále nás čeká mírné stoupání smrkovým porostem, stále směřujeme k Fichtelbergu, trasa se postupně stáčí doprava.

Před vrcholem nás čeká krátký prudší výstup až k hotelu

Vítejte ve Skiareně

Hotel na vrcholu Fichtelbergu

magistrála – 2. část

ovnat se dá i s minimem sněhu

Zimní sporty na Fichtelbergu mají značnou podporu podniků z okolí

Fichtelberghaus. V hotelu si můžeme dát výborné kakao, a kdo má větší ratolesti, může je nechat kroužit po Höhenloipe, celé ko-

lečko má jen 5,2 km. Doporučuji navštívit rozhlednu, a to i v případě, že nebude zrovna ideální viditelnost. Uvnitř věže

Z tratí na Fichtelbergu se při pěkném počasí nabízejí daleké pohledy na Krušné hory

jsou obrazové tabule s informacemi o významných krušnohorských fenoménech, a to i v češtině. Po občerstvení se vrátíme

na trasu a za 10 minut sjedeme po směru šipek zpátky k parkovišti.

text a foto: Karel Picura

Country večer v Horní Blatné

Jeden z dlouhých zimních večerů v Horní Blatné zpestřily svým vystoupením country kapely Bugr band z Nejdku a Brzdaři z Jáchymova. V prostorách restaurace Vlčí jáma se 1. února sešli nejen příznivci tohoto hu-

debního žánru, ale i přátelé z country skupin v regionu.

Od osmi hodin večer střídala písnička písničku a do klasické hudební produkce se nakonec postupně zapojovali všichni zúčastnění. Organi-

zátorka akce paní Olina Jelínková mohla být jistě spokojená nejen s její úrovní, ale i s kamarádskou atmosférou, která celý večer doprovázela.

Jiří Kupilík
foto: Tomáš Čepelák

Jelení – zmizelá obec

Část Jelení zvaná Kronesberg nebo též Kranisberg kolem roku 1942, v popředí ústí štoly sv. Jiří

Obec Jelení (Hirschenstand) byla založena v souvislosti s bohatými nálezy rud. První osadníci získávali z místních potoků cínovou rudu rýžováním a nová

osídlení vznikala hlavně právě kolem vodních toků. Město Nejedek je v písemných pramenech poprvé zmiňováno již v roce 1340. Můžeme se tedy domnívat,

že první rýžovníci obývali nehostinný les podél říčky Rolavy a Černého potoka již v této době. V malých dřevěných domcích bydleli ale pravděpo-

dobně jen od jara do podzimu, kdy neležel sníh.

Z různých dokumentů můžeme vyčíst, že kromě lidí obývala místní neprostupné lesy také divoká zvěř jako vlci nebo medvědi, a život zde byl tudíž velmi nebezpečný. Když se výnosy z rýžování cínu začaly postupně ztenčovat, začali se lidé zabývat hlubinnou těžbou, a tak docházelo ke koncentraci jejich obydlí kolem důlních děl.

Z výzkumů dr. Riedla se dovídáme, že první zmínka o Jelení se objevuje v roce 1570 v matrice oddaných nejdecké farnosti. Zde je zmiňována jedna rodina z pozdějšího Jelení. V roce 1624 je Jelení zmiňováno jako hornická osada a v roce 1654 se Jelení poprvé objevuje v berní ruce. Jako svůj majetek místní horníci, kteří tu žili ve dvou usedlostech, přiznali tři sprežení, šestnáct krav a jednu kozu.

Jak vyplývá z dostupných báňských pramenů, kolem Jelení se nacházela tři významná ložiska cínu. To nejdůležitější bylo v okolí Kranisbergu (939 m), který leží přibližně 1 km severozápadně od pozdějšího centra Jelení. Přibližně 1 km jižně od centra obce bylo naleziště cínu na tzv. Hirschkopfu (941 m). Třetí cínový revír se nacházel v okolí Čihadla (Boraberg, 897 m) ve směru na Nové Hamry, kde byly v části Bora dobývány také manganové rudy. V západní části Jelení, na Kronesbergu, je v roce 1569 zmiňována štola Darované štěstí (Beschertes Glück) nebo pozdější Cínový důl (Zinnzeche). Také na Hirschkopfu a Čihadle musely být nejpozději od roku 1556 cínové doly. V okolí Hirschkopfu jsou zmiňovány doly Jelení hlava (Hirschkopf) a Velký jelen (Großhirsch), na Čihadle pak Sv. Kateřina (St. Katharina) a Milost Boží (Gnade Gottes Zeche). Jako odvodňovací štola byla v části Kronesberg využívána 800 m dlouhá dědičná štola sv. Jiří (St. Georg) napravo od cesty na Rolavu. Propadliny této štoly jsou zde patrné dodnes. Za zmínku určitě stojí i to, že důlní činnost

Zinn-Bergbau „Segen Gottes Zeche“ in Hirschenstand.

Gruss aus Hirschenstand, im Erzgebirge.

Důl Boží požehnání (Segen Gottes Zeche) v roce 1912

na hřebeni

Chlapci z Jelení paličkují

zde nebyla přerušena ani během třicetileté války a v časech protireformace. V dobách vrcholného rozkvětu hornictví žilo v tomto otevřeném horském údolí kolem 1 600 obyvatel v přibližně 160 malých domcích. Ruku v ruce s poklesem výnosů z těžby však mnoho horníků místní tmavé lesy opět opustilo. Horníci se zde z počátku specializovali pouze na dobývání cínu. Již kolem roku 1620 byl ale v části Bora otevřen i důl na olovo. Cín se sice v okolí Jelení těžil s přestávkami až do dvacátého století, ale po počátečním boomu již bez většího úspěchu. Poslední firmou, která zde cín dobývala, byla Zinnbergbau Sudetenland GmbH. Rozsáhlé a turisticky atraktivní pozůstatky její činnosti se dodnes nacházejí podél silnice na Rolavu, Brány této společnosti se uzavřely koncem druhé světové války.

Zavedením paličkování kraje do Krušných hor Barbarou Uthmann roku 1561 vznikl místním obyvatelům nový zdroj obživy. Zpočátku paličkovaly hlavně ženy a děti, ale spolu s úpadkem hornictví museli tuto domácí práci začít vykonávat postupně i muži. Paličkáři a paličkárky si takto vydělávali v průběhu staletí více či méně dobře. Na Jelení byla po roce 1750 založena firma Anton Gottschalk (někdy psáno též Gottschald), která se posléze stala jedním z nejvýznamnějších

obchodníků s krajkou v Rakousku-Uhersku. V roce 1846 se však firma přestěhovala do Nejdku. Podle úředních záznamů pracovalo pro firmu v roce 1820 až 8 561 domácích pracovníků: Jáchymov 1 225, Kraslice a okolí 1 000, Nejdek 920, Rolava 826, Rudné 820, Jelení 710, Nové Hamry 554, Boží Dar 454, Miliře (Kohling, dnes zaniklé) 450, Abertamy 250, Chaloupky 245, Přebuz 243, Jindřichovice 206, Hora Svatého Šebestiána 184, Horní Blatná 182, Tisová 156, Krásná Lípá 136.

Okolní lesnatá krajina umožňovala mnoha mužům práci v lese. Blízkost hranic se Saskem však nabízela šanci najít si tam jiné, lépe placené místo. Výnosným se stalo také pašování zboží. Život lidí tady v horách byl každopádně neustálým bojem s hladem a nouzí. Vzhledem k nadmořské výšce byl možný pouze chov dobytka. Pěstební pokusy s malými políčky na jižních svazích byly většinou bezúspěšné. Kolem roku 1880 tak začalo docházet k tomu, že mladí odvážní lidé ukazovali tomuto kousku země záda a odcházeli hledat štěstí v „Novém světě“ – USA. Ti, kteří ve svém krušnohorském domově zůstali, se dále živil například výrobou perleťových knoflíků nebo šitím rukavic. Mnozí se nechali zaměstnat v nejdeckých továrnách. Jiní se živil prací přímo v obci. Byli to kupci, řezníci či pekaři. Zapotřebí byl také kadeřník, kovář, truhlář nebo zámečník. V zadní části Jelení – Kronesbergu se vyráběly dřevěné šindele, jejichž výroba byla poháněna vodním kolem. Dodnes zde najdeme zbytky přilehlého rybníka. Pila s výrobnou bednou se nacházela v části Bora.

Podle pověstí měla přes Jelení vést už v 16. století obchodní stez-

ka ze Schneebergu a Eibenstocku do Karlových Varů. Jednou tudy cestovala vznešená dáma, která zde musela kvůli velké nepřízni počasí i s doprovodem přespat. Nocleh jim poskytla rodina chudého horníka. Na výraz díky darovala jednomu z dětí modlitební knížku ručně podepsanou Katharina von Bora (1499–1552, manželka reformátora Martina Luthera). Od těch dob se nejspodnější části Jelení ve směru od Nových Hamrů říká Bora.

Díky výhodnému spojení se Saskem byla v Jelení 16. května 1833 otevřena celnice. Za kus tažného zvířete se platilo mýtné dva krejcare. Celníci však měli na tuto trasu spadenou už dlouho před otevřením celnice a kasírovali dovoz i vývoz. V roce 1930 byla na této silnici zavedena autobusová linka mezi Karlovými Vary a Zwickau.

Obyvatelé Jelení se v naprosté většině hlásili k římskokatolické církvi. V letech 1778–1779 byl v Jelení postaven a vysvěcen první kostel, jenž byl filiálním kostelem nejdecké farnosti. Už 25. září 1786 se však Jelení s kostelem sv. Antonína z Padovy stalo samostatnou farností. Na žádost faráře a místních byla v roce 1831 povolena stavba nového kostela, starý

V centru Jelení (foto Rupert Fuchs, 1927)

Pohled na Jelení od jihu (foto Rupert Fuchs, 1927)

byl totiž zničený. V roce 1832 byl položen základní kámen a 19. října 1835 byl kostel slavnostně vysvěcen. Sloužil nejen obyvatelům Jelení, ale i blízkých Chaloupek, kde kostel nebyl. Po odsunu německého obyvatelstva po druhé světové válce sloužil tento svatojánek jako chlív, v 60. letech byl pak podpálen a posléze zbořen. V roce 1994 zde bývalí obyvatelé Jelení postavili v místě oltáře pomník, který má připomínat nejen zaniklý kostel, ale i obec, ze které dnes zbyly pouze čtyři domy. Ze severní strany ke kostelu přiléhá farní hřbitov. Po první světové válce založilo několik občanů Jelení novoapoštolskou církev. Zpočátku slavili bohoslužby v jedné prázdné důlní budově přímo v Jelení, později dojížděli do sousední Rolavy.

První škola v Jelení se nacházela v soukromém domě. V té době ještě neexistovala povinná školní docházka, takže do školy posílalo své děti jen málo rodičů. Vzhledem k tomu, že do roku 1874 se vzdělání odehrávalo téměř výhradně pod taktovkou církve, byla první budova školy současně také farou. Tento dům byl postaven v roce 1783 a byl vzdálen

20 kroků od kostela. V roce 1883 se pak děti na Jelení dočkaly vlastní školní budovy. Od roku 1860 byla škola dvojtřídkou, v roce 1885 se stala trojtřídkou a od roku 1888 měla čtyři třídy. Během první světové války však klesla porodnost, a tak se škola v roce 1924 opět stala trojtřídní.

Kromě německé školy se ve „Vile“, dosud stojící cihlové

budově směrem na Nové Hamry, od roku 1933 nacházela také česká škola. Ve vsi ale bylo pouze jedno české dítě celního úředníka, a proto do této školy mohly chodit také německé děti. Proč ale navštěvovaly německé děti českou školu, kde se učilo výhradně v češtině? Dalo by se to vysvětlit ekonomikou závislosti mnohých rodičů na Čechách. Pro chudé rodiče bylo

výhodné i to, že děti dostaly zdarma učební pomůcky a k Vánocům ošacení. Tito žáci pak také často trávili prázdniny v českých rodinách ve vnitrozemí. Nadanější žáci české školy měli možnost zdarma získat vyšší školní vzdělání, čímž se zvyšovala šance nastoupit třeba do státní služby. Těm, kteří uměli pouze německy, byla práce ve státních službách zapovězena úplně.

Přibližně od roku 1880 mělo Jelení vlastní poštu. Postilion odjel každé ráno do 13 km vzdáleného Nejdku, vyzvedl poštu a kolem 16. hodiny se vracel zpět. Zpočátku si poštu museli lidé vyzvedávat sami. Později ji roznášeli pracovníci obce nebo školník. Jelikož zásilek stále přibývalo, byl na Jelení kolem roku 1890 na půl úvazku zaměstnán doručovatel. Vzdálenost mezi částí Bora a západním cípem části Kronesberg však byla tak velká, že na to pošták potřeboval většinou celý den. Personál se neustále měnil, jelikož z tak nízké mzdy se nedalo žít. V roce 1933 byl na Jelení zaveden telefon.

Na Jelení byla kampelička („raiffeisenka“) a hasičský spolek, který byl založen 8. září 1900. V roce 1911 byl založen spolek obchodníků. Členství v tomto spolku umožňovalo členům nakupovat

Obec od severozápadu (foto Rupert Fuchs, cca 1930)

Jelení dnes

zboží ve větším množství, a tudíž srazit cenu, což přinášelo jasný profit a vylepšení rodinných rozpočtů.

O kulturní vyžití se staraly divadelní, pěvecké a hudební spolky, které místním zpestřovaly monotónní všední dny. Zkoušelo se ve všech sedmi místních hospodách. Bylo tu však i několik sportovních spolků. Hrál se fot-

bal, jezdilo se na kole a v zimě se samozřejmě provozovaly zimní sporty. V roce 1936 bylo v Jelení v rámci zaměstnávání nezaměstnaných postaveno nalevo od cesty na Chaloupky fotbalové hřiště. Opravdovým ekonomickým požehnáním byla také blízkost hranic se Saskem, jelikož přeshraniční sousedé Jelení a okolí velmi rádi navštěvovali. Za první repub-

liky bylo v den voleb zakázáno podávání alkoholu v hospodách. Dva domy v části Kronesberg však teritoriálně náležely k Rolavě a v jednom z nich byla hospoda U pohody (Zur Gemütlichkeit). Docházelo tak k tomu, že když se v Jelení konaly obecní volby, byla tahle hospoda neustále přeplněná a pivo tam teklo proudem. Ostatní hospody v obci zely prázdnotou.

Nejmodernější budovou v Jelení byla dodnes zachovalá „Vila“, kde se od roku 1933 nacházela také výše uvedená česká škola. Byl zde vodovod, koupelna a karbidové osvětlení. Tento dům postavil pekař Johann Krakl, který byl technicky velmi nadaný, postavil si sám potřebné stroje a zmechanizoval svou pekárnu. Proto mohl péci levnější chléb. Čtyřmi koňskými spřeženími pak zásoboval své filiálky v sousedních obcích.

Život v Jelení skončil odstupem německého obyvatelstva po druhé světové válce. Zůstat směřovalo pouze 26 osob. Protože Jelení leželo blízko hranice, byly v podstatě všechny domy vyrabovány a srovnány se zemí. Ze 148 domů dnes stojí pouze již zmíněné čtyři. Kdysi pěstěné louky jsou dnes bažinami a mnohé stezky a cestičky vedoucí k domům rozesetým po stránkách už neexistují. To, co první obyvatelé těchto končin vyrvali z náruče přírody, si ona vzala zpět. Rozlehlé, holé a vlhké louky, rostliny, zvířata a absolutní ticho jsou dnes magnetem pro turisty, a to v každém ročním období. Jen ten, kdo zná obrázky tohoto kdysi životem tepajícího místa, ví, co tady bylo zničeno.

Ulrich Möckel,
překlad Lenka Löfflerová
foto: autor, archiv autora

Oltář kostela v Jelení

Jelení v číslech

Rozloha	1397,2631 ha
Poloha domů	790 (Bora) až 890 m (Kronesberg) nad mořem
Počet obyvatel 1. 12. 1930	834
Počet obyvatel 17. 5. 1939	733
Počet domácností	228
Zaměstnanců v zemědělství	177
Zaměstnanců v průmyslu	385
Zaměstnanců v obchodu	45
Počet živnostníků	113

Kouřící dívka z Tannenbergu

Titulek nemá nic společného s nezdravým způsobem života mladé generace, ale jde o vyzkoušení a naučení se přípravě jídel podle starých receptů z oblasti Krušných hor v rámci přeshraničního projektu Cíl 3.

Pro dnešní kulinářský pokus byl vybrán velmi jednoduchý recept

na přípravu pokrmu jen z několika málo surovin (vařené brambory, trocha lněného oleje, sůl, máslo a kompoty z lesních plodů), které měli obyvatelé Krušnohří k dispozici. Přípravu a postup vyzkoušeli za vedení učitelky odborného výcviku Olgy Remešové z Nových Hamrů žáci 1. roč-

niku oboru stravovací a ubytovací služby SOŠ a SOU Nejdek. Při užití technologií nepřilnavých povrchů moderních smažících pánví dosáhnete snadno dobrého výsledku.

Postup a jednoduchá příprava potvrzují naše poznatky z vyprávění krušnohorských rodáků a našich babiček o skromném životě v chladných klimatických podmínkách horských chalup a jejich úhorů či políček na stránkách. Dlouhodobě lze potvrdit, že zavedení a pěstování brambor jako nové plodiny zachránilo v klimaticky nepříznivých letech úrodu i život mnohým rodinám. Lněná políčka, mnozí je pamatujeme ještě v okolí Nejdku v minulém století, byla i zdrojem lněného semínka, což je tradiční a v historii běžná olejnina většiny horských zemědělských usedlostí.

Postup

Umýt 1 kg brambor, uvařit ve slupce, nechat vychladnout a olou-

pat. Žlutoučké domácí brambory varného typu A či B nastroháte, rozmačkáte a osolíte. Tradičně můžete vyzkoušet přípravu na železném nebo litinové pánvi potřeném lněným olejem. Lněný olej, dříve běžný v každé dřevěnici, je dnes ovšem drahou a luxusní kulinářskou specialitou.

Bramborovou hmotu (lze ji podle vašich podmínek také kulinářsky ozvláštnit, například škvarou) v tloušťce palce lehce vmáčknete do plochy a na mírném ohni (vyzkoušeli jsme teplotu 200 °C po dobu 50 min.) lehce pečete dozlatova bez obracení. Kouřící dívku převrátíte na talíř nebo prkénko, potřete dobrým rozpuštěným máslem a jídlo podáváte teplé například s kompotovanými lesními plody, v Gelenau se používá jablčné pyré.

V SOŠ a SOU Nejdek jsme ochutnali kombinaci se sladkou rybízovou zavařeninou kolegyně Olgy Remešové. Zmíněné pyré je velmi jemnou variantou.

Raacher Maad vu Tannenberg (Rauchendes Mädchen von Tannenberg)

Die Schlagzeile dieses Artikels hat sicher nichts mit der ungesunden Lebensweise derzeitiger junger Generation zu tun, es geht um Ausprobieren, Aneignung von Kenntnis der Gerichtszubereitung nach den alten Rezepten im erzgebirgischen Raum im Rahmen des grenzübergreifenden ZIEL 3-Projekts.

Für den heutigen kulinarischen Versuch wurde ein ganz einfacher Rezept für die Gerichtszubereitung nur anhand weniger Zutaten ausgewählt (gekochte Kartoffeln, wenig Leinöl, Salz, Butter und Waldbeerenkompotte), welche die erzgebirgischen Einwohner zur Verfügung hatten. Die Vor- und Zubereitung versuchten die Azubis des 1. Schuljahrs Fach Gastronomie und Verpflegungsdienste unter der Leitung von Frau Fachlehrerin Olga Remešová (Nové

Hamry/Neuhammer) an der Fach- und Berufsschule Nejdek (Neudek). Beim Nutzen neuer Technologien mit adhäsiven Oberflächen moderner Bratpfannen in Ihren Haushalten erreichen Sie einfach ein gutes Ergebnis.

Das Vorgehen und die einfache Zubereitung bestätigen von uns festgestellte Erkenntnisse von den Erzählungen der gebürtigen Menschen vom Erzgebirge und unserer Großmütter über den bescheidenen Lebensunterhalt in den kühlen klimatischen Bedingungen der Berghütten und ihren Brachen oder Feldern an den Abhängen. Man kann langfristig bestätigen, dass die Einführung vom Kartoffelanbau als neuer Pflanze in den ungünstigen Jahren die Ernte und zugleich auch Lebensumstände mancher Familien rettete. Die Leinfeldchen – man-

che erinnern wir uns an diese auch in der Umgebung von Nejdek im vorigen Jahrhundert – waren auch die Quelle für den Leinsamen, der eine traditionelle und in der Geschichte übliche Ölquelle der meisten landwirtschaftlichen Berghöfen war.

Zubereitung

1 kg Kartoffeln waschen, in der Schale kochen, schälen und kalt werden lassen; dann die gelben Kartoffeln Kochtyp A oder B reiben oder zerstampfen und mit Salz abschmecken. Traditionell können Sie die Zubereitung in einer Eisenpfanne oder Gusseisenpfanne – die mit Leinöl ausgestrichen wurde – versuchen. Das Leinöl – früher in jeder Holzhütte häufig – zählt aber heute zu den teuren und luxuriösen kulinarischen Spezialitäten.

Etwa daumendick die Kartoffelmasse (man kann diese Ihren Bedingungen nach auch z. B. mit Grießeln feiner machen) leicht eindrücken und bei kleiner Flamme ohne zu wenden in der Röhre golden backen lassen – wir versuchten die Masse bei 200 °C in 50 Minuten zu backen. Das Raacher Maad auf einen Teller oder Brett stürzen, mit zerlassener guter Butter bestreichen und noch warm essen, z.B. mit Waldbeerenkompott dazu; in Gelenau mit Apfelmus.

In der Fach- und Berufsschule in Nejdek haben wir gerade Kombination mit süßer Johannisbeerenkonfitüre von Frau Fachlehrerin Olga Remešová probiert. Das erwähnte Püree stellt eine zarte Gerichtsvariation.

text: Petr Baumann a kolektiv
foto: Josef Dvořáček
překlad: Petr Svatoň

ABERTAMSKÉ NOVINY

Vážení spoluobčané,

vzhledem k tomu, že jsme vstoupili do nového roku, chtěl bych vás seznámit s několika akcemi, které jsme pro vás na letošek připravili. Čekají nás nejen tradiční akce jako štafetový závod družstev na lyžích (106 let Spolku zimních sportů), Abertamský fest, Abertamská pouť, Řezbářské sympozium, Abertamský kros apod., ale také novinky v podobě příjezdu sv. Mauritie nebo dětského duatlonu.

Největší zimní akcí bude jistě 43. ročník Karlova běhu, který se uskuteční ve dnech 8. a 9. března 2014 v areálu Technických služeb Abertamy, součástí sobotního závodu bude opět již zmiňovaný štafetový běh na historických lyžích. Úplný přehled akcí včetně předpokládaných termínů je uveden v tabulce. Občané Abertam obdrží stejně jako v minulých letech leták s akcemi do schránek. Doufáme, že si každý z široké nabídky vybere.

Dále bych rád uvedl několik informací o dění v Abertamech. Všichni dobře víte, že abertamští hasiči nedisponují zrovna nejmodernější technikou. Po několikátém úsilí se podařilo získat z majetku Karlovarského kraje zcela zánovní požární cisternu Renault CAMIVA. Jde o speciální cisternu

s náhonem na všechna kola, upravenou k likvidaci požárů v lesních horských oblastech. Hodnota tohoto vozidla je cca 8 milionů Kč a město ho dostane bezplatně. Myslím si, že naši hasiči si tento vůz plně zaslouží, neboť za poslední dva roky udělali velký kus práce. Tímto bych jim chtěl poděkovat a popřát hodně úspěchů s novou technikou.

Další pozitivní zprávou je, že byl spuštěn nový Skiareál na Plešivci. Bohužel letošní zima sněhu nepřeje a provozovatel musí velmi intenzivně zasněžovat, pokud jsou k tomu vhodné minusové teploty. Již se ozvali první kritici, kterým vadí hluk sněžných děl. Nechci posuzovat, zda oprávněně, či nikoliv. Lyžaři, obchodníci, hoteliéři a ubytovatelé, ti všichni hluk přetrpí, neboť je zimní turistický ruch živí a na spuštění areálu netrpělivě čekali bezmála dva měsíce. Na druhou stranu zde žijí starší občané, kteří potřebují klid a areál je ruší. V každém případě areál v současné době běží ve zkušebním provozu, jehož součástí je i měření hluku. Pokud studie prokáže, že hluk je neúnosný, bude to muset provozovatel respektovat. Za normálních sněhových podmínek by areál jistě nezasněžoval tak intenzivně jako v současné době a používal by pouze tzv. sprchy, kte-

Akce v Abertamech v roce 2014	
Datum	Název akce
8. 3. 2014	106 let spolku zimních sportů
8.–9. 3. 2014	Karlův běh
26. 4. 2014	Duatlon
30. 4. 2014	Pálení čarodějnic
17. 5. 2014	Běh do vrchu (Běh na Plešivec)
18. 5. 2014	Štafetový závod na horských kolech – Zdatný horal
31. 5. 2014	Dětský den
21. 6. 2014	Zálesácká olympiáda
21. 6. 2014	Abertamský fest
4.–6. 7. 2014	Abertamská pouť a oslavy města
07/2014	Nohejbal
26. 7. 2014	Turnaj ve fotbale
18.–22. 8. 2014	Řezbářské sympozium
08/2014	Zastávka veteránů
13. 9. 2014	Abertamský kros
20. 9. 2014	Setkání u štolý Bílá holubice – příjezd sv. Mauritie
27. 9. 2014	Svatováclavské setkání na Ryžovně
09/2014	Skate Cup
6. 12. 2014	Mikulášská veselice
12/2014	Závody psích spřežení

ré prakticky nejsou slyšet. Provozovatel na dotaz ohledně hluku uvedl, že v současné době stahuje velká děla do údolí Bystřice a vrchní partie areálu budou zasněžovat pouze malá zasněžovací zařízení.

Závěrem bych se rád vrátil ke koeficientu za daň z nemovitosti. Někteří z vás se již informovali na výši daně na letošní rok. Vedení města však ještě neobdrželo výměry z fi-

nančního úřadu, a proto nelze v současné době kompenzovat zvýšené platby za daň snížením poplatku za odvoz odpadu. Jak jsem uvedl v prosincovém čísle Abertamských novin, bude vám platba za odpad snížena ve druhé polovině letošního roku.

S přáním úspěšného roku

Zdeněk Lakatoš
starosta města Abertamy

Sedačková lanovka na Plešivec (foto Skiareál Plešivec)

Účastníci závodu na historických lyžích v roce 2013 (foto Jan Albrecht)

Zlý sen pacienta jáchymovských lázní

Pod haldou dolu Svornost zmizela v polovině minulého století nejstarší část Jáchymova poblíž dnešní čtvrti Na Slovanech

Je polovina ledna 2014. Sedím na pokojí jáchymovského lázeňského hotelu Akademik Běhounek a sleduji večerní televizní zprávy. Kamera zabírá prezidenta Miloše Zemana, který při své návštěvě Karlovarského kraje pronáší neotřelou myšlenku, jak vyřešit vysokou nezaměstnanost v Jáchymově. Kýženým receptem má být obnovení těžby uranu. Baryton páně prezidenta mě uklimbává k spánku a před klíživými se očima se mi začíná odehrávat jiný výjev.

Je polovina února 2020. Vidím opět televizní zpravodajství a moderátora, který komentuje poslední údaje Českého statistického úřadu, podle nichž míra nezaměstnanosti v Jáchymově klesla v lednu 2020 na nulu.

Hlas z televize říká: „Nápad, který hlava státu přednesla při návštěvě západních Čech před šesti lety, se ukázal být geniální vizí, i když se bezprostředně po jeho výroku vzedmula vlna odmítavých reakcí. Ty nejmírnější mluvily o tom, že kde nic není, ani smrt nebere a že všechen vytěžitelný jáchy-

movský smolinec se již koncem 40. a v 50. letech minulého století proměnil v náplň atomových bomb vyrobených v Sovětském svazu v rámci programu na mírové zpracování radioaktivních surovin. Potměšilejší pochybovači upozornili na to, že i kdyby se v Jáchymově rozběhl jakýkoli, i daleko realističtější průmysl než těžební, bylo by nutné pro něj pracovní síly dovážet, protože z místních nezaměstnaných by v něm stejně nikdo pracovat nechtěl. A kníže Schwarzenberg, doživotní čestný předseda TOP 09, si dokonce neodpustil rýpnutí, že kdyby hlava státu méně holdovala becherovce, nikdy by takový blábol nemohla vypustit z úst.

Miloš Zeman však nic nedal na námitky odborníků i skeptiků všeho druhu a nevyšly ani volání ředitele Léčebných lázní Jáchymov Eduarda Bláhy, že obnovení těžby uranu naruší oběh spodních vod, a zaniknou tak prameny radonové vody a s nimi i zdejší lázeňství, jediný fungující průmysl ve městě. Naopak, jeho vlastní myšlenka se mu zalíbila natolik, že začal pracovat na její realizaci.

Jeho věrní ze SPOZ s pomocí letitých kontaktů na ruské průmyslové kruhy založili společný podnik 1. česko-ruská uranová, a. s., jehož podílníkem se stal těžební gigant Gosuranpromzavod. Záhy propukla v Jáchymově druhá uranová horečka. Potvrdilo se sice, že místní nezaměstnané práce v podzemí stejně jako žádná jiná neláká, to však generální ředitel 1. česko-ruské uranové Miroslav Grégr obratem vyřešil nábořem pracovních sil na Ukrajině. Nedaleko Freudensteinu byla zaražena nová jáma Volnost a práce na ní rychle pokračovaly, takže v roce 2016, v roce 500. výročí založení Jáchymova, mohl prezident Zeman při své další návštěvě města hrdě prohlásit: „Ještě v letošním roce se podaří vytěžit první kilogram uranu.“ Na otázku všetečného novináře, zda může potvrdit, že ztráty 1. česko-ruské uranové již přesáhly 200 miliard korun, prezident jen zamumlal cosi, co znělo jako hnůj a žumpa.

V roce 2018 poté, co hloubka jámy Volnost překročila 600 metrů a množství vytěženého smolince se přiblížilo dvěma kilogramům, se naplnilo varování šéfa jáchymovských lázní. Prameny radonové vody, podchycené na 12. patře jámy Svornost, začaly ztrácet svou vydatnost, až nakonec vyschly úplně stejně jako proud lázeňských pacientů.

Z šachty Volnost však i nadále vycházely na povrch miliony tun hlušiny. K jejímu skladování už dávno nestačil rozšířený odval dolu Svornost, pod nímž už v 50. letech 20. století zmizela nejstarší část Jáchymova. Hlušina se postupně začala valit i do dalších částí jáchymovského údolí. Místo, kde kdysi slavné město stálo, dnes zakrývají tuny kamení.

„Podařilo se tím zabít dvě mouchy jednou ranou,“ zhodnotil to potěšeně prezident Zeman. „Jednak, jak jsem správně předpovídal už před šesti lety, se zcela vyřešil problém jáchymovské nezaměstnanosti. A co víc, snížily se i výdaje ministerstva kultury, protože již není třeba přispívat na stálé opravy jáchymovských kulturních památek.“

Hrůzná vidina mě vytrhla z dřímoty. Vstanu, vyjdu na balkon hotelu a rozhlédnu se. Zaplať pánbůh, byl to jen sen. Starý dobrý Jáchymov i se všemi svými neduhy se i nadále vine vzhůru údolím.

Michal Urban

Sběr elektrospotřebičů v Perninku pokračuje

Na základní škole v Perninku i nadále pokračuje sběr dosloužilých elektrospotřebičů, který zajišťuje společnost ASEKOL. V průběhu školního roku se nám podaří dvakrát i třikrát zajistit odvoz spotřebičů k ekologické likvidaci a zároveň si tak nastřádáme i nějakou tu korunku. Díky našetřeným penězům bylo možné na začátku září 2013 uspořádat pro žáky prvního stupně zážitkový den v areálu Plešivec a Verunce Pošvové, která se nejvíce podílela na sběru dosloužilých spotřebičů z žáků druhého stupně, bylo možné zajistit v prosinci 2013 výlet do vánoční Prahy zdarma.

A jelikož zážitkový den pro první stupeň byl nakonec věnován dětem zdarma (čehož si velice vážíme a za dar moc děkujeme), mohli jsme za peníze obdržené za sběr zakoupit sportovní potřeby (florbalové hole a míčky a volejbalové míče) v hodnotě 5 000 Kč.

Ve sběru elektrospotřebičů stále pokračujeme, už dvakrát jsme se umístili na třetím místě v kraji. V roce 2013 se nám to nepodařilo. Nevadí, naši motivací je i to, že zlepšujeme životní prostředí.

žáci ZŠ Pernink

Do sběru se zapojili i ti nejmenší

SKIAREÁL

Plešivec

Otevřeno od prosince 2013
www.skiarealplesivec.cz

12 km sjezdovek, 3 lanové dráhy, 5 vleků, dětský park, 100% zasněžováno, lyžařská škola, půjčovna, restaurace, apres-ski bar, ski bus...

12 km pistes, 3 ropeways, 5 lifts, children park, 100% artificial snow, ski rent, ski school, restaurants, apres-ski bar, ski bus, etc.

12 км трасс, 3 подъемника, 5 подъемников, детский парк, 100% оснежения, горнолыжная школа, прокат лыж, рестораны, апре-ски бар, лыжный автобус и т. д.

AQUA
CENTRUM
AGRICOLA

**AQUACENTRUM
AGRICOLA**

JÁCHYMOV

SPORT & RELAX & WELLNESS

Moderní centrum vodních radovánek v srdci Krušných hor
Vás zve k návštěvě.

- krytý bazén 25 m - dětský bazének s vodopádem - Kneippův chodník - tobogán - finská sauna, infrasauna - a parní box - whirlpool	- letní terasa s lehátky - wellness procedury - suché uhlíčitě - a radonové koupele - relaxační masáže - parafrínové zábaly - rybičky Garra Rufa	- skupinové lekce Aquafitness /na objednávku/ - solná jeskyně - kryokabina - fitness a solárium - kadeřnictví - kavárna
---	--	---

LÁZEŇSKÉ CENTRUM AGRICOLA
T. G. Masaryka 415, 362 51 Jáchymov
tel.: +420 353 836 000
e-mail: agricola@laznejachymov.cz
www.aquajachymov.cz www.laznejachymov.cz

LÉČEBNÉ LÁZNĚ
JÁCHYMOV

Truhlářství Dorazín Abertamy
Vám nabízí
srubový nábytek a dřevostavby z kulatiny

Přijďte se k nám podívat, některé kusy máme skladem
www.truhlarstvi-dorazin.cz

Kontakt:
Sokolská 406, 362 35 Abertamy
Tel.: +420 725 891 545
email: dorazin.truhlarstvi@seznam.cz

LESY JÁCHYMOV
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

**SPRÁVA LESŮ
MĚSTA JÁCHYMOVA**

MYSLIVOST

❖ poplatkový lov jelení zvěře

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA

❖ certifikované stavební řezivo

❖ paletové přílezy

❖ řezání střešních krovů na zakázku
do délky 10,5 m

❖ pořez na zakázku

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211**, fax: **353 811 221**

STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

K03056

**HORSKÝ STATEK
ABERTAMY s.r.o.**

vás zve k nákupu vlastních farmářských
produktů a výrobků do prodejny
v Abertamech, Perninská 186

Nabízíme
sýry z ovčího, koziho a kravského mléka,
mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako
regionální potravina a biopotravina roku,
lahvové vysokotučné kravské mléko, máslo
a také čerstvé hovězí
a jehněčí maso
z vlastního
chovu.

Otevírací doba: Pátek 8-12 a 13-17; Sobota 8-12
Tel.: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz

www.ryzovna.cz

**OČNÍ
OPTIKA**
POTŮČKY

RYCHLE - LEVNĚ - KVALITNĚ

Pondělí až Neděle 10:00 - 17:00

STŘEDA ZAVŘENO

adresa: Potůčky 171 / tel.: +420 351 120294

pension
dobrá duše

U kapličky 20
Horní Blatná

- PŘÍJEMNÉ UBYTOVÁNÍ
- VÝHODNÉ PRO UZAVŘENÉ SPOLEČNOSTI
- RODINNÁ SETKÁNÍ • OSLAVY
- SPORTOVNÍ SOUSTŘEDĚNÍ

pensiondobraduse@email.cz
tel.: (+420) 721567 255

Ski areál
Potůčky
www.skipot.cz

Filozofie poskytované péče :

- Klientský/individuální přístup
- Příjemné a klidné prostředí
- Kvalitní péče
- Profesionální a komunikativní personál
- Akreditované a bezpečné zařízení
- 24 hodinový provoz
- Čistota
- Nadstandardní a doplňkové služby

NEMOS LINKA
800 251 251
Nemos, partner ve zdraví

www.nemostrov.cz

„Chceme být vyhledávanou nemocnicí poskytující kvalitní a specializovanou péči v příjemném prostředí.“

HCI
1. místo

+420 353 364 111
U nemocnice 1161
383 01 Ostrov

- komfortní rodinné apartmány
- klidné prostředí a nádherná příroda
- vstřícný personál
- dětský koutek
- wifi připojení zdarma
- kamerově hlídané parkoviště
- sauna

Tel.: +420 774 701 505, +420 603 503 979
info@apartmanyengadin.cz
www.apartmanyengadin.cz

**ŠKOLA
BĚŽECKÉHO
LYŽOVÁNÍ**

**Naučíme Vás
klasiku i bruslení!**

Kontakt:
Areál Novako
Boží Dar 196
+420 773 625 402
school@novako-ski.cz
www.skola-bezky.cz

Výuka: jednodenní, víkendová, individuální

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc
BŘEZEN až SRPEN
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo.

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
II.odboje 194, Horní Blatná
353 541 771; 728 479 709; vm@fias.cz

**RESTAURACE
BOHEMIA
HORNÍ BLATNÁ**

• LEVNÉ UBYTOVÁNÍ
www.pensionbohemia.cz

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POŘEZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 • M-723 331 711